

Művészet

sz. műsora
börlek. Sorozat-

Órakor: Cigány-
asági előadás, na-
lyákkal. Lévy
el. Bevezető elő-
e János. Sorozat-

or: Zenebona: B)
n: 341.

sék az írógépről,
60, 40, 30, 20, 10
Kolbayval. Mon-
Thással. Sz.

gyed 9-kor: Zene-
343 C) bélet.

50, 40, 30, 20, 10
(Kolbay Hdkö-
szólóval. Thással.

náz műsora
per Az ember-állat

gyobb alakítása, e
per Az ember-állat

nház műsora
órakor. H Sorz

krályvígy) Coleen

*****
eménye!

dése
bbiejlesztése

élete.

és hatalom
kettős jellege.

enciálódása.

s neml élet

y és erkölcs-

oz.

gyában

*****

ORTE GRAFICE SI
UNI DE HARTIE

ÁNEASCA

ALA CLUJ.

TILOS 14-16.

PIA:

rijire tot felul de
Industrie și Co-
Correspondență,
ogatale, Circulari,
Carti de adresă,
nsemenea execută
entru Autoritațile
tuni de orice fel,
e, etc.

CANICA:

exactitate tot felul
sistre speciale de
neă, Industri și
te.

IA:

ce, Carti, Brosuri,
și Particulari.

UNI DE HARTIE:

abilitate, tot felul
Blouci p. desen,
și liniate, etc.

KIADÓHI
Str. 3181
SZERKES:
Ejleti:
ELŐFIZET
Egész
Félévr
Negy
Egy h
XI évfó 99. szám

1928 május 5 Szombat
* 5688 Ijjár 15 *

Cenzurat: Suciú

Dl. Ramasetter Róbert
I. Dísztér 2. II. 8. Budapest

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Erdélyszerte valamennyi országoton Gyulafehérvár felé menetelnek a paraszttömegek

Az előre megállapított útvonalon négy irányból vonulnak Gyulafehérvár felé a küldöttségek. Eddig harminc külföldi újságíró utazott Gyulafehérvárra

Maniu Gyula újra kollaborációs ajánlatokat kapott

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Új Kelet tud.) Erdélyszerte valamennyi országoton Gyulafehérvár felé menetelnek a paraszttömegek. A távolabbi vidékekről már szerdán délután indult meg a népvándorlás és az előre megállapított útvonalokon szinte óránként pontossággal, programszerűen vonulnak fel a küldöttségek, a kisebb csoportok a kijelölt gócpontokon egymásba olvadnak és széles oszlopokban vonulnak tovább Gyulafehérvár felé.

Általában négy irányból vonulnak fel a küldöttségek, amelyek a Gyulafehérvárt környező falvakban fognak találkozni. A négy főoszlop a Maros alsó folyásának, felső folyásának, a Szamos és az Olh vidékének népe. Tövis, Magyarigota, Alvinc és Szászváros a találkozó centruma a négy oszlopnak, ahonnan mindegyik csoportot külön-külön elszállásolják a részükre kijelölt községekben.

Személyesen vezetik a vezérek a küldöttségeket

Az aradvidéki küldöttséget Pop-Csiesó István személyesen vezeti. A szamosvölgyi parasztokat Popallan képviselő vezeti, a temesmegyei küldöttség élén Pop képviselő áll. A fogarasiak Dobrescu Aurél vezetése alatt vonulnak fel Gyulafehérvárra.

Kolozsvárról és vidékéről ma reggel indult el a delegáció. A kora reggeli órákban a „Patria” udvarát és a nemzeti parasztpárt két tanácstermét zsúfolásig töltötték meg a parasztok, akik délelőtt 11 órakor indultak utnak fegyelmezett sorokban. A küldöttség élére maga Hallegan professzor állott, aki szintén gyakorlatosan megy a küldöttséggel Gyulafehérvárra. A menet élén az egyik paraszt egy hatalmas táblát visz, amelyre ez van felírva:

„Testvérek, küldöttségek mindnyájan: Eljen a nemzeti parasztpárt! Eljen Maniu Gyula!”

Valamennyi küldöttségben rendkívül bizakodó a hangulat. Több napi élelmiszert visz magával mindenki a táskájában, egy-egy csoportban hegedű is akad, amely a pihenőhelyeken elszórakoztatja a delegátusokat. Van olyan előrelátó csoport, amely még eszlelőre is visz magával, hogy ott, ahol hid nincs, eszlelőre kelhessenek át a folyókön.

A kisebb csoportokat megakadályozzák a felvonulásban

A nemzeti parasztpárt kolozsvári szervező irodájához óránként órára futnak be

a jelentések. A jelentések szerint a marosmegyeiek, a hunyadmegyeiek, a Belenyos környékiek teljes rendben folytatják útjukat Gyulafehérvár felé. Ma reggelig sehonnán nem érkezett komolyabb incidensről jelentés. A ma délelőtti órákban a szervező bizottság telefonon több helyről is azt az értesítést kapta, hogy a falusi csendőrösrők fellertőzták és különböző fenyegetésekkel igyekeznek útjukat eltéríteni. E pillanatban még nem állapítható meg, vajjon ezek a

korlátozó intézkedések felsőbb utasításra történnek-e, vagy pedig egyes vidéki hatóságok a maguk szakállára gördítnek akadályt a felvonulás elé.

Külföldi újságírókkal párosított az autó rendeletet

A nemzeti parasztpárti ifjúság és a párt intellektuel tömegei jórészt autón igyekeznek Gyulafehérvárra. Ellenőrzhetetlen forrásból olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány az autó-közlekedést

Hétfőn a kormány a liberálisokkal való kollaborációra hívja fel Maniu Gyulát?

(Bucuresti-Bukarest, május 4. Az Új Kelet tud.) A főváros politikai életének figyelmébe is kizárólag a gyulafehérvári gyűlés felé irányul. Általános feltűnést keltett a kormányparti „Viitorul” mai cikke, amely igen enyhé hangon foglalkozik a nemzeti parasztpárt akciójával, majd azt magyarázza, hogy Bratiannu Vintila ismeretes kijelentései ellenére azért engedélyezték a nagygyűlést, mert Madgearu biztosította Duca belügyminisztert arról, hogy a gyűlés a legnagyobb rendben és fegyelmeben fog lezajlani. A cikk végén a liberális lap azon reményének ad kifejezést, hogy a gyulafehérvári gyűlés effektív eredménye az lesz csupán, hogy a nemzeti parasztpárt megcsinálja eddigi tevékenységének merlegét és tisztázza fogja bizonyos kérdésekben eddig nem precizított álláspontját, amelyet összhangba kell hoznia az állam magasabb érdekeivel. Kizárólag ez lehet a gyulafehérvári kongresszus eredménye, de sem ez, sem pedig az ott felvonultató tömeg még nem jelenti a nemzeti parasztpárt pretenciójának jogosultságát.

Maniu Gyulát egyébként csütörtökön délután több ízben is felkeresték a kormány megbízottai és magasabb fórumok képviselői. Többek között felkereste a nemzeti parasztpárt vezérét Hiotu udvari miniszter is, aki felvilágosítást kért Maniutól a gyulafehérvári gyűlés várható eredményeiről. Maniu biztosította Hiotu utján a régenstanácsot arról, hogy a nemzeti parasztpárt Gyulafehérváron csakis törvényes akciót fog lefolytatni. Egyben azt is közölte Maniu, hogy a vasárnap elfogadásra kerülő határozati javaslat első pontja ki fogja mondani Erdély és az ókirályság egyesülésének megmáshíthatatlanságát, a második pont

tillakozni fog a Rothermre-feie békerivizációs akció, valamint a bolsevista kormányának Beszarábiára emelt jogtalan igénye ellen, a többi pontokban pedig követelni fogja a nagygyűlés az alkotmány respektálását, a liberális kabinet azonnali távozását, a szabad választások kiírását és a nemzeti parasztpártnak kormányrahívását.

A nagygyűlés által elfogadott határozatokat Maniu hétfőn reggel a régens-

még akarja bénítani. Ennek a szándékának meggyújtása érdekében a szervező bizottság szellemes fegyverekhez nyúl és a párt hivatalos lapjában, a „Patria”-ban közzétette, hogy valamennyi autón egy előkelő külföldi napilap tudósítója fog ülni. Ha az autó utasait igazoltatni fogják, úgy csak a külföldi hírlapíró fogja magát igazolni és ha valamilyen kellemetlenséget okoz a karhatalom, úgy ez — írja a „Patria” — bizonyára nem fog használni az ország presztízsének.

Eddig egyébként mintegy harminc külföldi hírlapíró érkezett Kolozsvárra, akiknek egy része még a tegnapi nap folyamán Marosvásárhelyre utazott és onnan készül Gyulafehérvárra. A többi hírlapírók a nemzeti parasztpárti szervező bizottságának tagjai kíséretében autón utaznak le Kolozsvárról Gyulafehérvárra. Az eddig megérkezett hírlapírók, a Daily Herald, a Daily Mirror, az Evening Standard, a Quotidien, a Journal des Debates, a Figaro, a Petit Parisien, a Reichspost, Arbeiter Zeitung és Berliner Tageblattot képviselik.

tanács alá terjeszti. Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy ezáltal a régenstanács fel fogja hívni Maniut a liberálisokkal való együttműködésre. Hír szerint hétfőn a kormány konkrét javaslatot fog tenni Maniunak a kollaborációra. Általános vélemény szerint az adott helyzetben a két párt együttes kormányzása volna a helyzet egyedüli lehetséges megoldása.

Gyulafehérváron huszezer embert helyeznek el

Alba-Iulia, május 4. A nemzeti parasztpárt gyulafehérvári vezérkarához egymásután futnak be a jelentések az elindult tömegekről. A Gyulafehérvárhoz közlekedő vasúti állomásokon jelentkező katonai előkészületek arra vallanak, hogy a kormány nagyarányú intézkedéseket tett a rend fentartására és biztosítására.

Majdnem minden állomáson csendőrpátrulok igazoltatják a Gyulafehérvár felé érkező idegeneket, az igazoltatás után azonban tovább engedik az utasokat. Gyulafehérvár nagy előkészületeket tett a kongresszusra érkező vendégek befogadására. A munkálatoknak ezt a részét dr. Pop Jonel képviselő irányítja, aki huszezer ember elszállásolásáról gondoskodott. Le vannak foglalva az összes szállodai szobák úgy, hogy szombaton estére Gyulafehérvár falai között már huszezer vendég lakást és ellátást kap.

Két helyen lesz egyszerre nagygyűlés

A kongresszus előkészítő bizottsága nagy előrelátással oldotta meg nemcsak a nagy tömegek elhelyezésének problémáját, hanem előre biztosította azt, hogy a Gyulafehérvárra érkező tömegek valamennyien résztvehessenek a kongresszuson. A város környező falvából reggel 5 órakor indulnak el a tömegek a város főterére, ahol a kongresszus le fog zajlani. A polgári elemek a főtéri

gyűléssel párhuzamosan a Caragiale-színházban tartják meg gyűlésüket. Mindkét helyen gondoskodás történt az újságírók megfelelő elhelyezéséről.

Sajtóirodát állítanak fel Gyulafehérváron

A kongresszus rendező bizottsága külön sajtóirodát állított fel a kongresszusra érkező újságírók informálására. Ma délben kezd meg működését a sajtóiroda, amelynek V. Tilea a vezetője. Az összes megyei organizációknak kötelességévé tették, hogy rögtön az az érkezésük után keressenek kapcsolatot a sajtóirodával s jelentsek azokat az esetleges hátsági tulkapásokat, amelyekben elindulásuk előtt vagy utközben részük volt. Kapcsolatban e hírrel, közli a nemzeti parasztpárt erdélyi hivatalos lapja, a „Patria”, hogy a kongresszus lefolyásáról négy különkiadásban fog beszámolni. Az első kiadás szombaton délben 12 órakor, a második délután 6 órakor, a harmadik vasárnap délután 6 órakor, a negyedik kiadás hétfőn reggel 8 órákon fog megjelenni. Hétfőn délután a „Patria” rendes kiadása is megjelenik.

Megnyílt Réven a Zichy-barlang
NYARALO
napi 180 lej; panzió 4-szeri étkezéssel.
Május 20-án nagy ünnepély táncfal.
Állandó zene. Vasutállomás Pestera

SELECT ALRAUNE
MOZGO
— Kézkívánatra vetíti még —
film, főszerepben **Brigitta Helm, Petrovici Swafisziav és Paul Wegener,** Mon. Filmc.
Jön **Heidelbergi diákélet** **Jön**
Főszerepben Werner Fuciterer, Grete Mosheim, Vivian Gibson

A féltékenység analízise

Szovjetország törvényhozásában a féltékenységből elkövetett büncselekményeket különös szigorral büntetik, mert a féltékenység — az „új” törvénymorál szerint — „alacsony” és „aljas” ösztönökből fakad. Ezek a lelki motivumok pedig nagy súlytal esnek a büntető mérlegbe. E felfogás igazolására egy moszkvai állami intézet, amely a büncselekmények lelki okaival foglalkozik, utasította Ratsowski professzort, a híres pszichológust, hogy analizálja a féltékenységet. A tudós tanár a rendelkezésre bocsátott büncselekmények alapos boncolgatása után arra a meglepő eredményre jutott, hogy a szovjettörvényeknek teljesen igazuk van, mikor a féltékenységet büntető cselekedetnek minősítik és egyáltalán nem találnak semmiféle enyhíthető körülményt.

A pszichológus tovább megy és kijelenti, hogy még nagyobb szigorral kellene eljárni azok ellen, akik féltékenységből bűnöznek, mert: „A féltékenység az egoizmus, rosszakarat és az antiszociális érzés tiszta kombinációja.”

127 féltékenységből elkövetett gyilkosságot, súlyos testi sértést vizsgált meg a moszkvai intézet az utóbbi két évben, azok közül az esetek közül, amelyeket a moszkvai tartományi bíróság előtt tárgyaltak. Megállapították, hogy az ilyen bűnösök legnagyobb százaléka a házasságok sorából kerül ki és áldozataikat többnyire a feleség között lehet megtalálni és csak ritkán a versenytársnő a szenvedő fél.

Ezt a jelenséget egyrészt azzal magyarázzák, hogy a férfiak az alkohol hatása alatt fokozódott féltékenységből követik el tettüket, mert az alkohol letompítja az ítélőképességet. Másrészt pedig a házasságok sokkal hajlamosabbak az oknélküli féltékenységre, mint az asszonyok, vagy a fiatal emberek. Az intézet statisztikai kimutatása értelmében a nőtlen emberek kevesen bűnöznek féltékenységi okokból, még az esetben is, ha szerelmük férjes asszony. Az ilyenkor elkövetett bűnök többnyire abból erednek, hogy a férfi, vagy egy más vetélytárs felhívása veszélyezteteti a szerelmi viszonyt, a férfi létezése az udvarlók féltékenységét különben nem nagy mértékben ébreszti fel.

A féltékenységből bűnöző nők esetéből az tűnik ki, hogy a nem-férjes nők ritkán ölik meg szerelmesüket és hogy a férjes asszonyok féltékenységi drámáinak igen gyakran a vetélytársnő is áldozatul esik a férjén kívül. Az asszony olyankor öli féltékeny-

URANIA KALIFORNIA

Különleges kalanddráma a vadnyugat életéből. Főszerepben **Tim Mc. Coy** világhírű művész. Szencziócs műsor. Monopol Fanamet

Vasárnap d. e. fél 11 órakor matiné

Az Uránia mozgó igazgatósága, hogy alkalmat adjon arra, hogy a kevésbé tehető publikum is élvezhesse a jó filmet, a helyárakat következőképpen redukálta:

I. hely lei 20- mindenkor
hétköznapon 3-5-ig minden hely lei 25
vasár- és ünnepnapon 3-5-ig minden hely lei 25

ségből, amikor már semmi remény sincs arra, hogy férjével együtt tovább élhessen.

Rendkívül érdekes a moszkvai bűnöző statisztikának az a megállapítása, hogy a női gyilkosságok túlnyomó

részt a „veszedelmes életkorban” leendő asszonyok követik el. Az egészen ritka eset, hogy a házastársat és a vetélytársat is meggyilkolják. 127 gyilkosság között csak egyszer fordult ilyesmi elő.

A kolozsvári ügyészség táviratilag kérte a Hamburgban letartóztatott Déri Árpád hazatoloncoltatását

(Cluj-Kolozsvár május 4. Az Új Kelet tudósítójától.) A gazdasági krízis egyik új áldozatának kell tekinteni Déri Árpád kolozsvári termény-magkereskedőt, akit a hamburgi rendőrségnek a kolozsvári rendőrprefekturára küldött távirata szerint épen akkor, amikor egy Amerika felé induló hajóra felszállott, a hamburgi rendőrség emberei letartóztatták.

Déri Árpád évek óta volt tulajdonosa Erdély egyik legismertebb termény- és virágmagkereskedésének. A rossz gazdasági viszonyok azonban évről-évre gyengítették Dérinek a Deák Ferenc-ucca 10 szám alatt lévő üzletét és az óriási kamatokkal dolgozó kereskedők mintájára napról-napra veszítette el a lábait a talajt. A magasan kivetett adó is hozzájárult Déri tönkremeneteléhez, aki nem tudta adóhátralékait pontosan fizetni. Ez év tavaszán aztán váratlanul árverést tüzek ki hivatalból Déri üzletére és mert Déri ekkor sem tudta a horribilis összeget meghaladó adót kifizetni, üzletét és teljes áruváladát nyilvános árverésen kótyvetélyelték el.

Az üzlet Rosenthal Mór gyulafehérvári kereskedő vette meg az árverésen, aki azt kiárúsította. Déri ekkor minden vagyonát pénzre tette, hogy hitelezőt

kielégítse. Egy mintegy negyven holdas földbirtokot eladta, azonban ez az összeg sem volt elegendő adósságainak rendezésére. Ekkor Déri azzal tavozott el Kolozsvárról, hogy Erdélyben állást szerez és részletekben fogja megkiszárazni adósságainak rendezését. Ekkorra azonban már számos bűnvádi feljelentés érkezett be ellene a kolozsvári ügyészséghez és az eljárásoktól való félelmében Déri Árpád szabályos utlevéllel elhagyta az országot.

A román hatóságok egyideig nem tudták kinyomozni Déri hollétét, míg az elmúlt hónapban Déri Hamburgból érintkezést keresett egyik kolozsvári ismerősével. A hatóságok így kinyomozták, hogy Déri Budapesten keresztül Németországba szökött, ahonnan Amerikába akart áthajózni. A kolozsvári ügyészség ekkor átírt a hamburgi hatóságokhoz, hogy Dérit tartóztassa le. A hamburgi rendőrség a távirat alapján letartóztatta Dérit és erről táviratilag értesítette a kolozsvári rendőrséget. A ma megérkezett távirat birtokában a kolozsvári ügyészség már táviratilag intézkedett, hogy Déri Árpádot Hamburgból Kolozsvárra szállítsák.

Modern Bábel-tornyok falábakon

81 munkanap alatt építettek fel Newyorkban egy 29 emeletes épületet

Newyork, május 4. Nincs még egy város a világon mely annyira szimbolizálná az örök változatosságot, mint Newyork. Az európai városok évszázados épületekkel büszkélkednek, az antikvitásra fektetik a súlyt, abban találnak esztétikai örömet, érdekességet, vonzerőt. Amerikában minden új és ahogy eldobnak egy kilyukasodott cipőt,

ugy rombolják le a husz-harminc-éves épületeket, hogy az ásatag mult helyébe a felhőkarcolók vizionárius jelenét ültessék.

Newyorkban még a felhőkarcoló sem szánják néhány évtizednél hosszabb életűnek. A konzervatív szellem teljes kivételkésével a haladás tempója jának rohamossága mellett nem is lehet hosszabb időre, mint egy-két évtizedre kontemplálni. A mai fantázia eltörpül a holnap valósága előtt. Akik évek óta nem jártak Newyorkban, döbbenettel állanak meg az óriások városa előtt. Ha megdöbbenést vált ki belőlük a nekünk természetes jelen, milyen képet fog mieftünk tartani a ma még reitélyes ívő?

Technikailag a legvadabb elképzelés is a lehetőségek határain belül mozog. Aki figyelemmel kíséri, hogy bújnak ki a föld alól hónapok alatt a rettenetes épületkolosszusok, aki látja, hogy úgy szaporodnak, mint a spórák

s az átlagfelhőkarcoló egyre gigantikusabb tömegben, magasságban egyre nő, a százemeletes épületek korával már maholnap számolni kénytelen. Ép olyan hamar, ép olyan automata-szerűen fognak ég felé nyújtózkodni ezek is, mint mai törpe elődeik. Tipikus amerikai dolog elvégezni valamilyen munkát „while you wait” (miatt vársz rá).

Vannak üzletek, amelyekben meg lehet várni a cipőtalpalást, vannak szabóműhelyek, ahol levetkőzhetik a kuncsaft és megvárhatja a ruhavasalást, maholnap lesznek lakások, amelyekhez felépítik a házat, miatt a bérő vár reá.

Csak ez a tréfa adhat fogalmat arról a lázas gyorsaságról, amellyel az alapzatépítéshez vált roppant szakadékokat megtölti egy új Bábel-torony. Az architektúra valóságos tündérmeséje ez és az amerikai ipar roppant szervezetsége és felkészültsége nélkül joggal lenne bosszorkányságnak tekinthető.

Nem létező, el nem gondolt épületek problémáját oldotta meg előre a mérnök tudomány és mind ezeknek a gondolat méhében szunnyadó épületeknek alkatrészelt előre elkészítette, összeállította az amerikai ipar.

Csak bele kell fújni a bűvös sziba és robbanni kezd a sziklás talaion a dinamit, dübörgés dühörgést követ a mélység poklában, hetek alatt kész a felhőkarcoló antitézise: a nokolkarcoló, amelynek fenekén roppant cement, oszlopok tartják el a rettenetes acéltömeget, ami a felhőkarcoló maga és amelyben csak dísz az időjárás viszontagságai elleni védelem, a fat és az ablaküveg.

Tökéletesen kidolgozva, sematikusán folyik ez az építkezés. De néha komplikációk állnak elő s olyan problémákat kell megoldani, amelyek laikus szemmel a lehetetlenséggel határosak. A Graybar Buildinget, amely tőrfogatra a legnagyobb irodaépület a világon, a Grand Central állomásra herobogó vonatok felett 250 acéloszlopra húzták fel. Ötven lábnyi mélységbe süllyednek alá ezek az acéloszlopok, amelyek között vígan szaladgálnak ki és be a vonatok. Newyorkban még szerencsésnek tekinthetik a mérnökök a helyzetet. Mégvan a szilárd alapzat, ahol nincs, falábakon épít a felhőkarcoló.

Csikágóban valóságos fenyőfaerdőre építették fel az American Furature Mart felhőkarcolóját. Több mint 110 láb mélységben találtak csak sziklát.

Hétven láb mélységben azonban keményebb sztratumba bukkantak. Hétezertszázhatvan láb hosszú fenyőfőrszet vertek be roppant cölöpöz gépekkel ebbe a rétegbe és erre rakták az épület acéltömeget. Hartfordon a Travelers Insurance Company akarta felhőkarcolóvá építeni régi otthonát. Az épület azonban nem bírta volna el az új emeleteket. Áttörték cementoszlopokkal, ezekre a cementoszlopokra traverzeket fektettek és így toldották felhőkarcolóvá az új emeletekkel a rég épületet.

A felhőkarcolóépítés gyorsasági rekordját a newyorki Murray Hill Building tartja a Madison Ave és a 40. uca sarkán.

A huszonkilenemeletes épületet nyolcvanegy munkanap alatt építették meg.

A nyolcvanegy munkanap 648 munkaórát jelent. Ez a 648 munkaórát nem egészen négy hónap alatt dolgozta le a munkások hadserege.

A Paramount Building harmincöt-emeletes kolosszusa a Times Square szívében ehhez képest sokáig, egy teljes évig épült. Ötvenkét láb mélységben kezdődik és huszezer mázsa acéltorganizált az égrétörés felé.

A newyorki kikötőbe befutó halók iránytűjét jelentősen kitéríti a felhőkarcoló roppant vastömege. Egy kis fantáziával magnetikus viharra lehetne növeszteni ezt a kitérést.

Mert valóban magnetikus vihar tombol ezekben a felhőkarcolóknak és azok körül.

A pénz magnetizmusának vihara, amelyben Mammon isten szolgál járják örvendő dervisekként táncukat.

12 leiért

Kimoshat 100 drb. fehéreműt anélkül, hogy a szokásos kézzel való mosásra szükség lenne. ha

Lavseul Nora

koncentrált szappanporral kifőzi. A kémiai laboratórium által kiállított bizonyítvány garancia, hogy a fehéreműt a koncentrált szappanpor nem sámdítja meg. Kapható az összes fűszerkereskedésben

Bukarest, Str. Morilor 26.

Mottó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster viágmárka vezérképviselete.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

A CS...
 netirók...
 szár, fil...
 a nép h...
 ohajaiha...
 Olykor h...
 tegyurosa...
 a csász...
 apró szá...
 Történ...
 tért a m...
 udvarbá...
 nos sár...
 arcolat...
 szel me...
 ság vett...
 előjáró...
 hogy m...
 templom...
 magas v...
 szűlnék...
 Ekkor...
 is érdek...
 tek a h...
 vette és...
 ültésze...
 szart ér...
 kor már...
 nők szé...
 lépve, fe...
 cának sz...
 temetlen...
 amikor...
 ban a le...
 akihez é...
 A csás...
 toltá le...
 szólt a...
 „Valóbb...
 tok...
 INKAB...
 szidóit...
 sir és...
 magaszt...
 talni egy...
 — Ne...
 segítheti...
 lán bold...
 quittal...
 Az öze...
 férfi, ak...
 szól bar...
 — Fog...
 ha én k...
 férjhez...
 yennel...
 A halo...
 lép és ig...
 — Néz...
 az urdt...
 akkor fe...

But...
 határoz...
 munkás...
 oles...
 Bösend...
 zon...
 akar...
 Mar...
 Szé...
 hatatma...
 oc...

ma a búvós sámba és ziklás talajon a dina- rögést követ a mely- ek alatt kész a zise: a pokolkarco- kén roppant cement, a rettenetes acéltö- sítésközpont maga és dísz az időjárás vi- er védelem, a fat és

olgozva, sematikus építkezés. De néha k elő s olyan problé- fani, amelyek laikus lenséggel határosak, ngét, amely ténfo- rodaépület a wila- rai állomásra berot- 250 acéloszlopra lábnvi mélységbe k az acéloszlopok, an szaladálnak ki Newyorkban meg nthetic a mérnökök n a szilárd alapzat, kon épít a felhőkar-

ságos fenyőfaer- az American Fur karcolóját. Több lvségben találtak sziklat.

égen azonban ke- ara bukkantak. Hé- áb hosszú fenyő roppant cölöpöz g- gbe és erre rakták gét. Hartfordon a te Company akarta teni régi otthonát. nem bírta volna el. Áttörték cementosz- a cementoszlopokra tek és így toldották új emeletekkel a rég

ítés gyorsasági r- ki Murray Hill Buil- son Ave és a 40. uc

meletes épületet ankanap alatt épi- tek meg.

unkanap 648 munká- 48 munkórát nem ap alatt dolgozta le rege.

ilding harmincöt- a Times Square est sokáig, egy tel- enként láb mélység- szepter mázsa acélt- örés felé.

tőbe befutó ha- entősen kitért a oppant vastömege ával magnetikus övésztent ez a rüst.

netikus vihar tott lthőkarcolókban és

izmusának vihara, isten szolgál jár- ekként táncukat.

eiért

remüt anélkül, hogy a psádra szükség lenne, ha

I Nora

tal kifőzi. 2 kémiai tal kiállított bizonyít- hogy a fűszeremlék a nem idmádja es fűszerkezeskedésben

. Morillo 26.

butorgyár rt.

hatalmas raktárait Hitelekpes egyének- nek kedvező fiz. tési feltételek

butorgyár rt.

EZ TÖRTÉNT

A CSUF MENYASSZONY. A törté- netírók feljegyezték, hogy II. József csá- sár, filántrop természet lévén, szeretett a nép közé vegyülni, hogy szokásaikat, óhajait és sérelmeiket megismerje. Olykor kísérőt is vett maga mellé, aki a legürsőbb helyekre kalauzolta el, ahol a császár inkognitóban a nép minden apró szokását megismerhette.

Történt egy ízben, hogy a császár be- tért a petőfibányai zsinagóga udvarába vezető el. Az udvaron általá- nos sűrűség és örömtől ragyogó arccal észlelt a császár. Mikor II. Jó- zsef megjelent az udvaron, nagy izgatott ság vett erőt a zsidókon és a hitközségi elöljáró, akít a császár megkérdezett, hogy milyen alkalommal vetődött el a templomba, alig tudta felvilágosítani a magas vendéget arról, hogy esküvőre ké- szülnek.

Ekkor a császár a menyasszony után is érdeklődött, akít éppen akkor kísér- tek a hápa alá. A császár meglepetten vette észre, hogy a menyasszony arcát állástalán csipkekendő borítja. A csá- szár érdekelt a menyasszony, mert ak- kor már sokat hallott beszélni a zsidó nők szépségéről és a menyasszony mellé lépve, fellebbentette a fátylat, hogy ar- cának szépségében gyönyörködje. Kel- lemellen volt azonban a meglepetése, amikor meglátta, hogy a menyasszony- ban a legcsunyább nőt pillantotta meg, akíhez életében eddig szerencséje volt.

A császár könnyed mosollyal bocsáj- totta le a csipkefátylat és fejt csóválva szót a körülötte állókhoz:

„Valóban nagyszerűek a ti szokásai- tok...”

(S. J.) Targu-Mures.

INKABB ELŐRE. Egy kis városban zsidót temetnek. A felesége kétségbeesve sir és minduntalan a halott érdemeit magasztalja. Az egyik jóakarója vigasztalni igyekszik és így szól hozzá:

— Ne sírjon asszonyom, az isten még segítheti és férjhez is mehet és tal- lán boldogabb lesz, mint a megboldo- quittal volt

Az öregegy tiltakozva sir tovább. Egy férfi, akít a beszélők mellett állt, így szól barátjához:

— Pogadjunk egy korsó sörbe, hogy ha én kérdeim meg az asszonyt, hogy férjhez akar-e menni, vagy sem, akkor igennel fog felelni.

A halott öltöztetésénél az asszonyhoz lép és így szól hozzá:

— Nézzé asszonyom, most öltöztetik az urát. Ha előre kötik a kilt szalagját, akkor férjhez mehet, ha hátra, akkor

nem. Hogy kössék tehát? — Kössék előre, kössék előre — kiált föl sírva az asszony.

(F. Mancí) M. Sziget.

AZ OKOS EMBER. Egy zsidó elot- vasta a zsoltárokhoz ezt a sorát:

„Isten segíti a butákat!” A zsidó meg akarta állapítani, hogy okos-e ő vagy sem és így kiáltott fel:

— Segíts meg istenem, hogy megtud- jam, buta vagyok-e? Ha nem segítesz, akkor tudni fogom, hogy okos vagyok.

Ezzel felment a második emeletre és leugrott az uccára. Egyik karját és lábát kitörte, mire hatalmas embertömeg gyűlt oda.

— Mi történt? — kérdezték az embe- rek.

— Jaj, jaj, most megtudtam, hogy okos vagyok — ordított keservesen a zsidó.

(H. V.) Oradea.

EMBER ES ALLAT. Amikor a hír- neves Malbin Bukarestbe jött és elfog- lalta a rabbidatusi székét, valamelyik

EAU DE COLOGNE • PARFUM FLEUR DE TABAC

összejövetelen egyik ellenfele mellé ke- rült. Egyideig barátságosan beszélgettek a tudós nem tudta, ki mellett ül, amíg végre a zsidó írtására akarta adni a rabbinak, hogy nem a legbuzgóbb híve mellé került.

— Rabbí, — mondotta — a zsoltár így szól: Adam többé ma tosia hasém.

Vagyis: Isten megsegíti az embert ép- ugy, mint az állatot. Kérem, rabbí, hogy kerül az ember az állat mellé??

A rabbi a tudós nyugalmával és fő- lénységével felelt:

— Igazán, nem tudom, hogy a gabbe miért épen maga mellé ültetett.

(S. Sz.) Roman.

Az ügyész súlyos testisértéssel kombinált rablással vádolja Gaetan

Befejezték a vizsgálatot Gaetan merényletének ügyében. Hivatalosan megállapították, hogy Gaetannak nem volt foglalkozása, hanem „segédeszközökből” tartotta fenn magát

(Bucuresti-Bukarest, május 4. Az Uj Kelet tud.) Három hónap pora földi be- immár a bukaresti mondani világ szép- remenyű bojárifjúnak, George Gaetan- nak büntetett. Az események elhúztak Leonida asszony megrendítő tragédiája fölött, — a mindennapi szenciációk, a föld rengés, égszakadás, hamueső, a politikai élet nagy és kis eseményei már alig ál- látszó fátyollal vonták be a Római allén fekvő kies kis villát, ahol most praell negois, távol a nagyvilág zajától és a társasélet szórakozásaitól apái vissza- vonultságban morzsolja napjait a nevét és felszemét vesztett Leonida-asszony — és már alig beszélnek a nagyuri társ- saságok kedvencéről, a karcsu és szöke Gaetanról sem, aki a vacaresti bőrtön- monoton egyhanguságában várja a bu- karesti esküdték verdiktjét.

Igy azután alig váltott ki különösebb emociókat a hír, hogy a három hónapi nyomozás után a vizsgálóbíró befejezte a vizsgálatot Gaetan remített ügyében. A hosszú és alapos vizsgálat eredménye alapján Gica Jonescu ügyész már el is készítelte Gaetan ellen a végleges vád- aláhelyezési indítványt — már csak na- pok választanak el a vádirat elkészülté- től és nagyon valószínűnek látszik, hogy még május végén összehívják a buka- resti esküdtbírósgót, hogy ítékezzen ebben a részleteiben fantasztikusan festő bűnygyben, amely annak idején vi- lágraszoló feltűnést keltett és amely min- den kétséget kizáróan egyedül áll az or- szág bűneseteinek analiseiben.

Súlyos testisértéssel kombinált rablás

A végleges vádaláhelyezési indítvány egyébként rövid és a római uccai rabló- lámadás tömör összefoglalását adja. Le- írja, hogyan készítette Gaetan Leonida asszonyt arra, hogy 800.000 lejít vegyen fel a bankból, hogyan tudakolta ki a kis ezüst kazetta kinyitására titkát, hogy azután egy kis kalapáccsal fejbeüsse és precizen átgondolt, minden részletében kidolgozott tervének végrehajtásához lás- son. A védekezni próbáló asszonyt még az asztalról felkapolt telefon apparátus- sal febesujlotta és revolverrel készítette arra, hogy végignézzé, mint mossa le a fürdőszobában a vért magáról és mint lávozik el sietve zsákmányával. Mindezek alapján az ügyészség súlyos és mara-

dandó nyomot hagyó testisértéssel (kin- zás) kombinált rablással vádolja meg George Gaetan, akiről egyébként megál- lapítja, hogy nincs foglalkozása és „se- gédeszközökből” (expediente) tartotta fenn magát.

Ez a minősítés mindenesetre kedve- zőbb Gaetanra, aki ellen eredetileg meg- kísérelt, de megfiusult rablógyilkosság kísérlete címén indult meg az eljárás.

Gaetan optimista

A nők egykori kedvence, az agyonbe- cézelt Gaetan a kiszárgott hírek szerint az utóbbi időben teljesen vissza- nyerte lelki egyensúlyát és erőteljes opti- mismussal tekint az esküdték verdiktje ele. Minden reggel frissen borotválko- zik, lankadatlanul olvassa azokat a le- veleket, amelyekkel meg-meg lepi egy- egy régi, hü barátjője és általában a vi- lág sorával fölöttébb meglepedetű em- ber benyomását kelti látogatáiban.

Kiment a divatból Gaetan

Tegap Gaetan ismét a Rahova uccai igazságügyi palotába hozták, hogy a vád- tanács harmadszor döntson fogvatartásá-

nak meghosszabbítása fölött. A palota aulája, az „Elvésző lépések” kupolás ter- me ezuttal is tele volt ügyvédek, klien- sek, vádlottak, tanúk, felperesek és al- peresek tarka serögével.

De midőn a feltűzött szuronyu csend- ör és bőrtönör mögött megjelent Gaetan, nem történt semmi különösebb. Nem fu- tottak össze az emberek, nem fascinála- óket a szöke ifju megjelenése. Divatos drapszinű felöltőjének feltűrt gallériai mögül néha néha elfoghattad Gaetan ki- váncsian körültekintő pillantását. Való- színűleg a népszerűségét kereste. Es va- lószínűleg keservesen csalódva látta, hogy alig-alig egy kíváncsi emeli rá te- kintetét és ezek is a desinteressmentnak egy bizonyos nemével mérík végig kifo- gástalanul karcsu termetét.

A rossz gyermekeket még néha néha Gaetannal ijesztik a missek és a buka- resti, ha valami nagyon csunyat akar mondani valakinek, akkor oda sziszegi Gaetan! De népszerűségét már elvesztet- te a hű szurfiu és ez valószínűleg job- ban fájt neki, mint az, hogy a bukare- sti törvényszék ismét meghosszabbította a letartóztatásáról szóló végzést.

A szegedi közkórház egyik betege ápolónőit lebirva, kiugrott az ablakon és szörnyethalt

Szeged, május 4. A közkórház egyik Farkas Vince nevű ápolója egy súlyos operáció után beszámíthatatlan állapot- ban tegnap délután az őrizetóre és ápo- lására kirendelt két ápolónővel birokra kelt s hihetetlen erővel rájuk támadva, a kórházi szoba ablakát fölnyitotta s még folytonos dulakodás közben az ápolónő- ket, kivettele magát a kórház udvarára. Farkas Vincet néhány nap előtt szállí- tották be a szegedi kórházba súlyos vak- bélyguladással, ahol az orvosok azonnal meg is operálták. Operáció közben kide- rült, hogy hashártyagyulladásra is van. De ennek ellenére sikerült a vakbélope- ráció végrehajtani. Utána magas láz lé- pett fel a betegnél és a vezető főorvos ezért két ápolónőt rendelt ki a beteg ápo- lására, akik folytonosan mellette is vol- tak. Ennek ellenére a hihetetlen erejű

beteggel nem tudtak kellőkepen elbánni s így bekövetkezett a szerencsétlenség. A rendőrség megállapította, hogy a su- lyos beteg balesetéért senkit sem terhél a felelősség. Farkas Vince néhány órával a beszámíthatatlanságában elkövetelt há- lálugrás után, belső zuzódások következ- tében meghalt.

— Nagyvárad mellett felborult egy autóbús. Nagyváradról jelentik: A bi- harmegyei rossz utak ismét újabb áldo- zatot követeltek. Tegnap egy Nagy- várad és Szalonta között közlekedő autóbús a rossz, göröngyös ország- uton felborult. Szerencsére nagyobb baj nem történt, csak az autóbús tu- rajdonosának a fia és a soffór szenved- tétek enyhébb sebesülést.

Olaszországban is megalakult az Italia-Palesztina bizottság

Di Scalea volt gyarmatügyi miniszter lett a bizottság elnöke

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi hónapokban az újjáépülő Palesztina egyre jobban az európai érdeklődés homlokterébe került. Csaknem valamennyi országban a legkiválóbb államférfiakból, valamint a művészeti élet legkiválóbb reprezentánsaiból Pro Palesztina bizottságok alakultak, amelyek feladatuknak tartották, hogy országuk közvéleményének érdeklődését Palesztina felé irányítsák.

Római távirat jelenté most, hogy a palesztinai újjáépítési mozgalom jelentőségére való tekintettel és különösen azért, mert Olaszországot igen érdeklik a közelkelet eseményei, Rómában megalakult az Italia Palesztina bizottság, amelynek elnöke Di Scalea herceg, volt gyar-

matügyi miniszter lett. Ez a hír különös figyelmet érdemel, mert a jelen esetben nem a többi metropolisokban alakult Pro Palesztina bizottságok analogiájáról van szó. Az olasz Pro Palesztina bizottság megalakulása mögött kétségtelenül szerepet játszik az olasz politikának az a törekvése, hogy a Palesztina feletti mandatórius hatalmat a maga részére biztosítsa. E pillanatban nem lehet még tisztán látni ebben a kérdésben, valószínű azonban, hogy rövid időn belül tisztázódni fog ez a kérdés is. Annyi azonban máris bizonyos, hogy az olasz hivatalos politika, mely rokonszenvvel kíséri a zsidó települést, ami Mussolininek több hivatalos nyilatkozatából is világos.

alatt fogja megtenni. Grácból és Klagenfurtból egyenes járatokat állítunk be Budapest felé, csatlakozással tovább. A salzburgi és zürichi gépeknek csatlakozásuk lesz Velencébe. Cseh-szlovákia és Lengyelország felé is kiépítjük a forgalmat. Ami Romániát és Jugoszláviát illeti, ugye ezekben az országokban csupán a francia-román társaságnak van koncessziója, reméljük azonban, hogy valamilyen formában nekünk is sikerülni fog a járatokat kelet felé kiépíteni.

— A repülőgép a széles néprétegek számára igen drága. Vaire kiállítás a tarifák csökkentésére? — hangzott második kérdésünk.

Minden igyekezetünk a tarifák csökkentésére irányul, ma azonban, sajnos, erre nem lehet gondolni. Ha azonban az utasok száma annyira növekedik, hogy nagyobb befogadó képességű gépeket állíthatunk be, akkor a tarifákat csökkenteni fogjuk, mivel költségeink is redukálódni fognak. Ma a tarifa körülbelül megfelel az első osztályú gyorsvonati díjszabásoknak hálókocsipótdíjjal együtt.

Kedvező időjárás mellett folytatja utját az „Italia“ az északi sark felé

STOCKHOLM, május 4. Az északi sarki expedíciós úton lévő olasz léghajót, az Italiát tegnap délután 4 órakor a svéd főváros fölött látták. Az Italia 2000 méter magasságban repült el Stockholm felett. Nobile tábornok a léghajó rádióján üdvözlést küldött a svéd kormánynak és népnek. A meleg köszöntésre a svéd posta hosszú viszonzólevelet küldött, amelyet a postaminisztérium leadóállomásoknak hullámai juttattak el az éterben tovaszálló Italia felé.

A léghajót további utján látták még a késő délutáni órákban a Stockholm-tól 400 kilométernyire északra fekvő Hamö és a szürkület beálltakor az éjtel 200 kilométerre tovább északra eső Umea fölött.

Az időjárás a léghajó útja számára igen kedvező. A széljárás még a két kilométernél is magasabbban áramló légrétegek között is minimális. Az Atlanti óceán felett tegnapelőtt fellépett depresszió nem érezte eddig hatását a léghajó útján.

Törökország visszavonta bíróját a Románia által Törökország ellen indított döntőbírósi perben

LONDON, május 4. A „Times“ sajtólapjának ad kifejezést, hogy Törökország visszavonta döntőbíróját abból a bíróságból, amely ítélezni hivatott a Románia által, a törökök ellen indított perben, amelyet a román kormány a pleznai csatában szákmányolt és a világháború alatt a törökök által visszavett ágyuk kiszolgáltatása végett indított. A „Times“ megállapítja, hogy az optánsper után egy újabb bíró visszahívása az egész döntőbírósi intézményt diszkreditálni fogja.

Könitz német bankár finanszírozza Risztics oceanrepülését

Bécs, május 4. A Bécs mellett levő asperni repülőter parancsnokságától ma a következő információkat kaptuk: Hiatalosan nincsen tudomásunk arról, hogy Dillenz Lilly és Risztics János Bécsből akarnak startolni. Az asperni repülőterén 900 méternyi kifutóhelyet bocsáthatunk a gép rendelkezésére. Ha start valóban Bécsből történik, úgy a „Bremer“ példájára az „Európa“-nak is le kell szállania Baldonnelben, hogy új benzinkészletet vigyen magához.

Dillenz Lilly tavaly más pilóták társaságában már megpróbálkozott a kísérlettel és amint ismeretes, az azóri szigetekig jutott. A fiatal bator színész nő Hollitzer Károly bécsi festőművész és Barrison Gertrud, a híres táncosnő leánya. Hollitzert váratlanul érte az a hír, hogy leánya újból megpróbálkozik az óceán átrepülésével. Szeretné visszatartani, azonban előre tudja, hogy lebeszélési kísérletei eredménytelenek maradnak.

— A bécs-amerikai repülést egy pénzcsoport finanszírozza, amelynek élén Könitz bankár ma a következő érdekes nyilatkozatot tette a küszöbön álló nagyszabású vállalkozásról:

— Éppen azon a napon értem vissza Budapestről, amikor az újságok először adtak hírt a tervről. Dillenz Lillyvel már tavalyi kísérlete óta állandóan összeköttetésbe állók. Igen örvendek, hogy a gép pilótája Risztics lesz, akit személyesen ismerek és igen bator és

ügyes férfiúnak tartok. A kísérlet természetesen merész, azonban Risztics bizonyára fel fogja használni Koehl tapasztalatait és Írországban, Baldonnelben megszokta útját, hogy benzin-készleteit kiegészítse.

— Ami Dillenz Lillyt illeti, úgy ilyen bator és erélyes asszonnyal még nem találkoztam. Tavalyi kísérlete alkalomával egy csomó táviratot küldött az azóri szigetekről, amelyekben panaszkodott a pilótákra és ezeknek kicserélését kérte. Egy ízben a következő sürgönyt küldte:

„Küldjenek azonnal új pilótákat és adják át nekem a parancsnokságot.“

— Dillenz Lillyvel utójára Párisban találkoztam decemberben, ahol letette a pilótavizsgát, hogy második kísérlete alkalomával maga is kivehesse részét a gép vezetéséből. Biztosra veszem, hogy Dillenz Lilly vállalkozása sikerülni fog.

A tervbe vett bécs-amerikai repülés alkalmából érdekesnek tartottuk felkeresni Hoffmann drt. az osztrák légiforgalmi társaság vezérigazgatóját, aki részletesen nyilatkozott a légi forgalom fejlődéséről és kilátásairól.

— A középeurópai aeroforgalmi vállalatok ebben az évben lényegesen kibővítik a forgalmat. Azokon a vonalokon, ahol eddig naponta csak egy gép közlekedett, a közeljövőben már két járat lesz naponta. Könnyebbé tesszük a csatlakozásokat is, úgyhogy Berlínből Rómába az utazó gép egy nap

Zágráb, május 4. Szombaton reggel hajtották végre az ítéletet a halálra ítélt Makszics Györgyevics Milisláv huszonnyolc éves gradistei földművesen.

A halálraítélt Makszics Györgyevics Milisláv viszonyt folytatott bátyjának a harminchét éves Milánnak tízennyolc esztendőes feleségével. Baldonnelben rájött felesége hiútlenségére öccsét heves jelenetek között kitiltotta házából. Milisláv azonban titokban a kitiltás után is találkozott sógornőjével. Néhány hónappal bátyjával való szakítása után Milisláv az asszony rábeszélésére elhatározta, hogy megöli testvérét. Mult év decemberének egyik éjszakáján az asszony titokban beeresztette kedvesét a ház szobába Milisláv ekkor több fejzecsapással megölte alvó bátyját. A büntetést felfedezése után a gyanu azonnal Györgyevics Milislávra terelődött. Makszics Györgyevics Milisláv letartóztatása után töredelmesen bevallotta a gyilkosságot és beismerte, hogy a büntetést szeretője ráeszelésére követte el. A törvényszék a testvérgyilkos Makszics Györgyevicsot golyó általi halálra ítélte, míg szeretőjét 5 évi súlyos börtönnel sújtották. A felelősséget a bíróság, valamint a legutóbb a belgrádi semmitörvényszék mindkét ítéletet helybenhagyta, a benyújtott kegyelmi kérvényt pedig legfelsőbb helyen elutasították és így szombaton a halálos ítéletet végrehajtották.

Az utolsó éjszaka

Makszics Györgyevics a kivégzés előtti éjszakát a velikogradistei fogház egyik siralomházába átalakított cellájában töltötte. Meglehetősen nyugodtan viselkedett és látszólag egykedvűen nézett a sorsa elé. A társaságában lévő fogházőrnek elmesélte a gyilkosság történetét és amikor ez megkérdezte tőle, hogy megbánta-e tettét, így válaszolt:

— Mit bánjak meg rajta? Így volt ez rendelve, megátkozott engem az anyám. Ez az átok telt most be rajtam. A fogházőr vizsgálati próbálta:

— Csak ne veszítsd el a fejed Milisláv! Remélni kell az utolsó pillanatil.

— Ugyan testvér — mondotta a halálraítélt — nem változtat azon, már

semmi, ami holnap történni fog.

Este kilenc óra tájban az ügyész meglátogatta cellájában a testvérgyilkost és megkérdezte, hogy mi az utolsó kívánsága. Makszics Györgyevics egy elnyújt vásári fotográfiát vett elő és átnyújtotta az ügyésznek.

— Csak egy kívánságom van — mondotta — ezt a fényképet juttassálk el az anyámhoz.

— Látod, látod Milisláv — mondotta neki az ügyész — mekkora bánatot okoztal az anyádnak!

Hajnál felé az elítélt nyugtalanabbul kezdett viselkedni. Lehaglott lett és csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett rávenni arra, hogy egyen valamit és hogy a hozzáintézett kérdésekre válaszoljon. Egymás után szivta az elébe helyezett dobozból a cigarettákat és néha nehezen felsóhajtott.

— Azért mégis csak szívesem — fordult egyszer a fogházőrhöz — hogy ilyen fiatalon meg kell halnom. Tekintetbe vehette volna a bíróság, hogy még nagyon is fiatal vagyok.

A kivégzés

Reggel öt óra huszonöt perckor az elítélt meggyönt, majd a hivatalos bizottság lépett be a siralomházba és Makszics Györgyevicsot két fegyveres fogházőr fogta közre, hogy a kivégzés színhelyére vezessék. Az elítélt ekkor már ismét hidegvérűen viselkedett, közvetlenül az indulás előtt rágyújtott még egy cigarettára, amelynek csonkjait csak a vesztőhelyen dohta el.

Néhány perc múlva a formások kiintézése után a kirendelt csendőrszakasz célzásra emelte fegyverét. Két közvetlen egymásután következő sortűz hangzott el és Makszics Györgyevics hang nélkül holtan bukkott a földre.

A kirendelt törvényszéki orvos néhány perc múlva konstataálta a beállított halált és megadta az engedélyt a temelésre.

צ'סדו תמאכונבע, ג'פאן ע'סעלעסען
לעג'אנאסאבא בעזערעזעך און קלויזן
ROSENZWEIG ANTAL cégé

Ursus Sör

a legjobb

Szombat
Hyp
— Szület
Az évf
náriumok
gása köze
szónoklato
nélküli, es
az idő ko
éve annak
dern franc
makban k
nemesebb
megszület
A csönd
talauság
fogadta,
Taine mű
segü ne le
vonatkozta
ellenkezől
lenségek
elme, mir
szakban e
idején ne
lot a nag
elméleteke
keresztül
azok kaza
jön el.
Taine i
teneti sz
vista világ
zásában é
ségében é
álló, tiszt
Az emb
a szellem
es a tett k
a környez
magyaraz
olyan ere
volt s nem
nak erejé
meket, har
empirista
diadalaít
akkor rob
aknak, i
Spencer f
anyagokke
Taine a
mint az a
ralizmus
telen, hog
ő elméleté
zatuk igaz
dialomtoré
sohasem a
zásait s fő
glalmi pos
kát megvá
meg.
Költő é
tele roma
dőséggal,
gondlkoz
akadályoz
magát. H
mindig az
tatta. M
letesen ig
A francia
dendő ha
letességig
minden m
új elmélet
nak s a m
a kimond
jellemzetes
gazdasági
zetesen az
jelentőség
tőzvényei
Ó maga
mégis sok
erezte az
inkább di
dogmatika
sok követő
És ezért
törkvések
szók ko
Taine it
szemlélete
idején volt
aktivizmus
művészeti
fejtjük ró
hizsemű, o
belemagyar

Hyppolite Taine

Születésének századik évfordulója alkalmából

Az évfordulók, jubileumok és centenáriumi hangos harangszavainak zúgása közepe, alkalmi emlékezősek és szónoklatok zürzavarában egy feltűnés nélküli, csöndes évforduló is tulzokkent az idő korlátján: a napokban mult száz éve annak, hogy Hyppolite Taine, a modern francia gondolkodás, a művészi formákban kifejeződő intellektualitás legnemesebb és legklasszikusabb mestere megszületett.

A csöndesség és viszonylagos visszhangtalanság, amely ezt a századot fogadta, korántsem jelenti azt, hogy Taine működése korszakalkotó jelentőségű ne lett volna, vagy hatása a jelenre vonatkoztatva elhalványult volna. Sőt ellenkezőleg! De az olyan mély és a jelenségek lényegét és értelmét kutató elme, mint Taine volt, semmilyen korszakban és semmilyen kulturai virágzás idején nem találhat közvetlen kapcsolatot a nagyközönséggel, mely az irodalmi elméleteket inkább az irodalmi műveken keresztül szereti megismerni, mintsem azok kazuisztikus fejtegetéseibe merüljön el.

Taine irodalmi elmélete, irodalomtörténeti szemlélete a XIX. század pozitívista világnézetéből sarjadt ki, de kivirágzásában és pompázatosán gazdag színességében és sokszerűségében maga is önálló, tiszta világszemléletté alakult.

Az emberi történelem eseményeinek, a szellemi élet, a zseni és tehetség, a mű és a tett keletkezésének titkait Taine a faj, a környezet és az idő kölcsönhatásaival magyarázta, ami, amilyen korszerű, éppolyan eredeti és határos magyarázat is volt, s nemcsak belső tartalmi igazságainak erejénél fogva fogta meg az értelmeket, hanem azért is, mert a pozitivistá-empirista világlélektan akkor aratta első diadalait a középkori gondolkodás felett, akkor robbantak azok az első szellemi áknák, melyeket Darwin elmélete és Spencer filozófiája töltött meg robbanóanyagokkal.

Taine a maga milió-elméletével, mint az a köztudatba áment — a naturalizmus szállásainál volt. Kétségtelen, hogy Zola és az olasz veristák az ő elméletére építették fel irodalmi irányzatuk igazolását, bár Taine, a maga irodalomtörténeti és történelmi portréiban sohasem alkalmazta a naturalizmus tulajdonságait s főleg Balzacról írott pompás irodalmi portréjában a szellemi erők játékát megvesztegető művészettel rajzolta meg.

Költő és tudós volt egy személyben, tele romantikus túlzásokra való hajlansággal, de állandó, szinte idegesen gondolkodásra való beállítottsága megakadályozta abban, hogy elragadtassa magát. Ha voltak is elragadtatásai, úgy mindig az elragadtatás indító okait kutatta. Műve, egyénisége csaknem tökéletesen igazolta elméletének igazságait. A francia faj racionalizmusra való eredendő hajlandóságai benne szinte tökéletességig fokozódtak, az idő, melyben élt, minden más időnél inkább kedvezett az új elméletek és felismerések kialakulásának s a milió, mely hatással volt rá, az a kimondottan polgári milió volt, mely jellemzetes bélyeget, úgy szellemi, mint gazdasági téren akkor nyomta rá végzetesen az élet és társadalom ledöntött jelentőségű megnyilatkozásaira és intézményeire.

Ő maga, bármilyen pozitivistá volt, mégis sokkal inkább megértette és megértette az árnyalatok szépségeit és sokkal inkább differenciált volt, semmint olyan dogmatikussá válhatott volna, mint igen sok követője.

És ezért van az, hogy az új irodalmi törekvések, az új izmusok és új szecesztiók korszakában, amelyben élünk, Taine irodalomtörténeti és történelmi szemlélete éppolyan aktuális, mint annak idején volt. Hiszen az expresszionizmus, aktivizmus etc. néven jelentkező extrém művészeti és irodalmi irányzatok, ha lefejtjük rójuk azokat a többé-kevésbé jöhizemű, de igen gyakran rosszhiszemű belemagyarázásokat, melyekkel követők

hatástalanságukat akarják feledtetni, valójában nem egyebek, mint a naturalista virágzás rothadási termékei: morbid színek tobzódásai egy önmagát túlélt anyagi kultúra temetőkerületében.

Taine, éppoly, mint követői, lényegében csak a külső jelenségek és az anyagi összefüggések összetartó törvényeinek vizsgálata terén volt agyvezetett empirista. Amikor a romantizmus ellen hadakozott, amikor hazugságok láncait csörgette, lelke mélyen őt is romantikus hæv hatotta át: az igazság iránt érzett rajongás.

Sajnos, az igazságok abszolútumában való hit azóta éppoly ehek harmincadjára került, mint a középkori hitek abszolútuma. Az igazságokra vonatkozólag is a tainei elmélet érvénye bizonyult érvé-

nyesnek: minden igazság az idő és a milió alakulásai szerint változik, fejlődik és hal el, ami többé-kevésbé marandó: az inkább a fajiségben tér az örökkévalóság ormai felé.

Taine varázsa alól ma sem vonhatja ki magát senkiesen. Ez a nagy gondolkozó, akit az „ész poétijának” méltán neveztek, egész működésével tavol állott attól, hogy kottériák, partok, vagy irányzatok benne láthatóak apostolukat, támaszokat, vagy igazolásukat.

Ez a nagy gondolkozó, aki igazi franciaíához méltóan, a legelvontabb gondolkozásnak élő, meggyőző művészi formákban való kifejezője volt, a történelmi és szellemi mozgalmak okait nem a feltételek bizonytalanságában, hanem a

szükségesség, a „kell” hatalmas, világiakat formáló erejében találta meg. Költő volt, aki a valóságot álmodta meg, a valóság költészetét, melynél igazabb költészet nincs a világon, mert csak a valóság az, mely fokozható, alakítható, megváltoztatható, differenciálható; csak a valóság az, amelyből az ész, szív és akarat szövetsége megvalósíthatja a romantikus álmodozásokat, mely az individuális elkülönültségből kozmikus, egyetemes nagyszerűségekből formálódhatik. A ma művészenek, inkább, mint valaha, a valóságból kell elindulnia, hogy új valóságok új szükségességűk meggyőzője vezesse el a faradt, kimerült embereket.

Salomon László

Papp Danila tábormok táviratilag intézkedett, hogy az éhségstrájkoló Fóris tanui Kolozsvárra jöjjenek

A hadbíróóság az éhségstrájk harminchetedik napjára idézte be a Fóris-ügy tanuit

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tud.) Ma már huszonkilencedik napja van éhségstrájkban a kolozsvári katonai kórházban letartóztatott Fóris István, akinek szabadlábrahelyezése a hadbíróóság ügyészségének nyilatkozata szerint még két tanu kihallgatásától függ. A már válságos állapotban lévő újságíró felesége napról napra járja végig a hadbíróóság vizsgálóbíróit, akiknél eddig még hiába próbálta kikönyörögni férjének szabadlábrahelyezését. Ma Fóris Istvánné azt az információt nyerte a hadbíróóságon, hogy azt a két tanut, akiknek kihallgatásától Fóris szabadlábrahelyezése függ.

május 12-ére idézte be Bukarestből Kolozsvárra a katonai ügyészség.

Ezek szerint Fóris éhségstrájkjának éppen harminchetedik napján érkeztek volna meg a tanuk, akiket egyébként Fóris letartóztatásának első napjaiban már Nagyváradon kihallgatták, azonban az ismert nagyváradai vallatási mód sem tudott belőlük Fóris ellen terhelő nyilatkozatot kiszedni.

Fórisné, aki napok óta érthető aggodalommal intézi férjének ügyeit, az információ vételekor azonnal telefonon lépett összeköttetésbe a bukaresti tanukkal, akik holnap reggelre bejelentették érkezésüket és a hadbíróóság által meghatározott terminus előtt akarják vallomásaikat megtenni. Ettől reméli úgy Fóris, mint felesége, hogy a szabadlábrahelyezés holnap meglörténik.

Ma délelőtt a kolozsvári egységes szak szervezetek újra küldöttséget menesztettek Papp Danila tábormokhoz, akinek előterjesztették Fóris rettenetes helyzetét és annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy

a már teljesen leggyengült Fóris nem fogja május 12-ig elve kibírni az éhségstrájkot.

Mindenkinek
érvéke, hogy olcsó harisnyát-pajnákról meggyőződjen!

Garantált tartós bőrhárisnya	Lei 79-
Hibamentes tartós selyemhárisnya	79-
Cérna nőhárisnya	— 9-
Fildeko cérnahárisnya	— 110-
Selyemfényű muslinhárisnya	— 140-
Női glazsoksztyúk	— 210-
Szárvasbőr keztyúk, fehér és sárga színben	— 280-

Valamint férfi harisnyák, női és férfi cérnakeztyúk melyek szállított árakban.

Kötött **női kossztyúk** gyönyörű színekben **1200 - teljesít**

Melios Ruház, Főler 7.
 Vidéki megrendeléseket postai- vagy okmánybélyeg beküldése ellenében is eszközünk

amikor a beidézték tanuk kihallgatását foganatosítani akarják, Papp Danila tábormok erre azonnal magához rendelte Terpu alezredes, királyi főügyész és Maniu kapitány-vizsgálóbíró, akiknek elrendelte a tanuk távirati beidézését. A tábormok egyébként kijelentette a küldöttség tagjainak, hogy magáévá tette Fóris ügyét és intézkedni fog azonnali szabadlábrahelyezéséről.

Fóris tegnap a katonai kórházból levelet intézett Papp Danila tábormokhoz, amelyben bejelenti, hogy a katonai kórház igazgatója megfenyegette, hogy ha nem hagyja abba az éhségstrájkot, mesterségesen fogják táplálni. „Tiltakozom ez ellen — írja Fóris végső elkészüléséről tanuskodó levelében — és semmilyen akarat ellenére megétessem, inkább öngyilkosságot fogok elkövetni.”

Oriási tömegek utaznak fel a budapesti nemzetközi vásárra

A Budapesti Nemzetközi Vásár szombati impozans megnyitása után napról napra nagyobb számban jelentkeznek a vásár megtekintésére a belföldi és külföldi vendégek. Már eddig is meg lehet állapítani azt, hogy az idei vásár látogatottsága már az első napokban körülbelül 200 százalékkal haladta túl a mult évi látogatottságot és hogyha a belföldi és külföldi vendégek — amire minden kilátás megvan — ebben az arányban látogatják május 7-ig a vásárt, akkor számítani lehet arra, hogy közel 400.000 látogatója lesz a vásárnak.

Maguk a számok beszélnek tehát a vásár sikeréről. Mindenki el van ragadtatva a budapesti vásárváros grandiózus arányaitól, mert minden eraber megtalálja azt, amit keres, amire kíváncsi. A nagy technika új csodái, a magyar s a külföldi ipari termelés eredményeinek gyakorlati bemutatása ez a vásár. Látványos és tanulságos. A látványosságok közül külön ki kell emelni az indiai pavillont, amely ennek a gazdag s csodás országnak minden exotikumát megában foglalja. A francia pavillon a parisi izlésnek és a francia gyönyörű luxus iparnak gazdag tárháza. A japán kiállítás tüneményes és kaprázatú, melyben Japán minden gazdagsága összpontosul. A görög és jugoszláv pavillonban gyönyörű csipkék, házi ipari munkák, az ottani dohánytermelés nagyszerű cikkei sorakoznak egymás mellett. A svájci pavillon is egyike a kiállítás látványainak.

Ezt a látványos keretet méltóan tölti be a hasznos és gyakorlati dolgok egész sorozata. A Budapesti Nemzetközi Vásárra felránduló vidéki közönség, ha csak egy rövid korszatot tesz a budapesti vásárvárosban, bizonyára gazdag tapasztalatokkal fog innen távozni. A vidéki közönséget fölöttébb le fogja kötni a városokban és községekben mindenütt folyamatosan lévő beruházási munkálatokkal kapcsolatban, az utépítési csoport anyaga, a vásáron összegyűjtött közsegfejlesztési anyag, a tüzelés techni-

kai dolgok, mezőgazdasági gépek, Lutorok a legegyszerűbb kivittől a legfinomabb márkákig. Bizonyára örömmel fogja üdvözölni a mezőgazdasági foglalkozáshoz tartozó vendégeket az agrár- és a tejipari csoport is amelyben a mezőgazdasági termelés minden ágának fejlődése szemléltetően tárul a néző elé. A vásár egyik érdekessége a Vármegyék és Városok Országos Egyesületének pavillonja, amelyben bemutatja azokat a cikkeket, amelyek főleg a mentési munkálathoz szükségesek, így pl. mentőautókat, mentőkerékpárokat, magyar találmányu hordágyakat, mentőszekrényeket stb. stb. De maga az egész hatalmas vásárváros is egy nagy tarka és változatos világba egyöntetű képét adja színes pavillonjaival, amelyekben a drágábbnál-drágább áru ezertéle változatban pompázik.

Felhívás! Felkérjük mindazon volt iskolatársnőinket, akik a Tarbuthe leánygimnázium negyedik osztályát 1922-23-ban végeztek, hogy a megbeszélt öt éves találkozóra, 1928 május 20-án délelőtt 11 órakor Cluj, Strada Gen. Berthelot 8. szám alatt megjelenni sziveskedjenek. Részvételiúrlókat kérjük Wald Renét, (Cluj, Strada Tudor Vladimirescu 17.) legkésőbb május 10-ig értesíteni. Ulmanné (Rosen-zweig Margit), Wald Renée.

1928 május 3.
 Vau-e...
 etünk a...
 utatja...
 vő olasz...
 a Stockholm...
 meg a két...
 gban...
 lépett...
 énni fog...
 ban az ügyés...
 a testvérvil...
 hogy mi az utó...
 Györgyfeics...
 ografiát vett elő...
 sznek...
 ágom van --...
 képet juttassák...
 zliv -- mondot...
 kkkora bánatot...
 nvugtalanabbul...
 angett lett és...
 hézségek árán...
 hogy egyen va...
 tézett kérdé...
 ás után szívta...
 zből a cigaret...
 felsóhajtott...
 sajsáalom --...
 röhöz -- hogy...
 aldom. Tekint...
 íróság. hogy...
 gyök.
 A kivégzés...
 perckor az...
 hivatalos bí...
 omháza és...
 két fegyve...
 hogy a kí...
 zessék. Az el...
 degvérien ví...
 indulás előtt...
 rettára, mely...
 vesztőhelyen...
 a formáságok...
 élt csendőr...
 te fegyverét...
 an következő...
 akszics Gyor...
 tan bukott a...
 éki orvos né...
 álta a beállót...
 gedélyt a te...
 nyvek...
 n-talesek...
 heték Clujon...
 AL cögnél

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansagi zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc. Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A zsidó írók, művészek és tudósok felhívása Erec Jiszraélből a zsidó intellektuelekhez

Erec Jiszraél zsidó írói, tudósai és művészei másodszor gyűltek össze Jeruzsálem közelében, Kirjat Anavimban, a Keren Kajemet földjén, hogy meghallgassák Ussischkinnek a Keren Kajemet munkásságáról szóló jelentését és a jövő munkaprogramját. Az írók, művészek és tudósok Ussischkin előadásának hatására elhatározták, hogy lagbeómer napját az írók, művészek napjává teszik. Ezzel ők is hozzájárulnak az ősi föld megváltásához. Az írók gyülekezete az alábbi felhívást bocsátotta ki:

"Az írók és művészek másodszori gyűlekezete Erec Jiszraélből küldi minden író és művésztársunknak testvéri üdvözlőlevelet, köszönetüket a multbeli tevékenységükért és szerencsekívánataikat jövőbeli működésükhöz, amelyet az ősi föld megváltásáért végeznek.

Mindenhol, ahol zsidók élnek, lagbeómer napját az írók, művészek és intellektuelek napjának hirdeti ez a gyűlekezet, a Geulat háárec, a „föld megváltásáért."

Minden évben a zsidó nép minden intellektuelle egy napi munkáját, vagy annak eredményét szentelje a Keren Kajemetnek.

A zsidó nép hatalmas munkát végez a Keren Kajemetért és a teljesítményéről ére nő, de szükséges, hogy ezt a munkát még szélesebb rétegekre terjesszük ki.

Mi, akik itt az országban élünk, naponta látjuk azoknak a nélkülözéseit, akik az országot építik, akik idejönnek, hogy a földet műveljék, de akiknek nem áll elegendő föld a rendelkezésükre. Mi halljuk a föld szavát, amely megváltásra és a zsidó kezek megművelésére vár.

Es Ti, Testvéreink, a gátlat szellemi életének vezetői, összelelt kézzel, szólanul nézitek a nép fiainak vágyát és halljátok a nép szavát, amely otthonért kiált Erec Jiszraélben. És ugyan kire várna a történelmi feladat, ha nem a szellemi életünk irányítóra, hogy felébredszék a népben a föld megváltásának gondolatát és népünket az ősi földünkre, Erec Jiszraélbe visszavezessék.

A föld nem hoz áldást az ég harmatja nélkül, az ég harmatja nem hozhat áldást a föld nélkül.

Vajha a szétszórtságban élő népünk fiait meghallanák igazi vezéreinek szavát, hogy minden testvérünk ötudatra ébredjen és segítsen önmagán, megváltsa országát.

Mostantól kezdve legyen „az írók, művészek és intellektuelek napja" lagbeómer. Az a nap, melyből erőt meríthet a renaissance szelleme Erec Jiszraélben.

Mindazok, akiknek népünk kulturája szívére fekszik, írók, művészek és a tudomány képviselői, tanítók és intellektuelek emeljék fel szavukat ezen a napon és legyen lagbeómerkor szent kötelességük, hogy szóval és tettel segítsenek népünk újjáéledésének alapjait lerakni, azzal, hogy megváltjuk az ősi földet, amelyet a Keren Kajemet Lőjiszraél végez."

Lukács György volt magyar népbiztos megtagadta a választ a bécsi rendőrség összes kérdéseire

Jóváhagyták a kommunista letartóztatottak vizsgálati fogságát

BÉCS, május 4. Lukács György letartóztatott volt közoktatásügyi népbiztos a rendőrségen a feltett kérdésekre megtagadta a választ. Valószínűleg már a mai nap folyamán át fogják szállítani a tartományi főtörvényszék fogságába.

Az országos főtörvényszék vádtanácsa egyébként a mai napon tartott tanácsülésében jóváhagyta a többi kommunista letartóztatottak vizsgálati fogságát. A törvényszék elnöksége tájékoztatást adott ki a sajtó részére, amelyben közli, hogy haladéktalanul le fogja torgyalni Magyarországnak kiadási kérelmét a kommunisták személyére vonatkozóan, amint az ilyen természetű kérelem a törvényszék elé kerül.

Készüléket talált föl egy orvos a tetszhalottság megállapítására

Bécs, május 4. A napokban Bécsben mozgalom indult meg egy olyan társaság alapítására, amely célul a tetszhalottság leküzdését tűzte ki. J. L. Hildesheim volt a kezdeményezője ennek az akciónak. Egy brosúrában, amely angol és német nyelven jelent meg egyidőben, propagandát csinál annak a gondolatnak, hogy a tetszhalottság elleni küzdelem céljából feltétlenül szükséges egyesületbe tömörülni. Hildesheim azt hangoztatja, hogy sokkal több embert temetnek el tetszhalott állapotban, mint azt általában gondolnak. Hiszen az ilyen tragikus eseteknek a leg többje örökre titokban marad. A tetszhalottság elleni küzdelem kezdeményezője szigorú ellenőrzést követel a halottkémi szolgálatnál. Ezenkívül hangsúlyozza, hogy szükség van arra, hogy minden koporsóra felszereljenek egy légcsövet s egy olyan jelzőkészüléket, amelynek segítségével a felebredt tetszhalott életjelt adhat a világnak. Hildesheim még azt is követeli, hogy a koporsókra szerelt légcsövekhez gondoskodjanak olyan készülékről is, amely oxigént termel.

A tetszhalottság elleni küzdelem kezdeményezőit, most egy érdekes hír nyugtatja meg, amely Londonból kelt szárnyra. Egy angol orvos, dr. Kentzie olyan készüléket szerkesztett, amellyel szerinte tökéletes bizonyossággal meg lehet különböztetni az igazi halottat a tetszhalottól. A készülék szerkesztésének az az alapja, hogy az élő testnek elektromágneses kisugárzása a halál pillanatában teljesen megszűnik. Végzetlenül finom galvanométert szerkesztett dr. Kentzie és ezzel a készülékkel a legesekegyebb elektromos kisugárzást is ki tudja mutatni. Ily módon meg tudja állapítani, hogy a halott valóban halott-e, vagy pedig csak a tetszhalottság állapotában van. Ha ugyanis a galvanométer a legkisebb kisugárzást jelzi, akkor már fenforog a gyanuja annak, hogy tetszhalál esetével állanak szemben. Ha azonban semmiféle elektromágneses kisugárzást nem jelez a készülék, akkor nyugodt lélekkel el lehet temetni a halottat. Dr. Kentzie legközelebb egy londoni orvosi társaság előtt bemutatja a tetszhalottságot kizáró galvanométerét.

Halálozás. Városszerte általános részvétel mellett Stern Lajosnak, a kolozsvári Standard-írógépállalat tulajdonosának tragikus halála. A széleskörű szimpátiának örvendő 32 éves fiatalember elhanyagolt vakbélgyulladásból keletkezett komplikációk következtében, négy napi kínos szenvedés után halt meg. Pénteken délután 4 órakor temették. Rokonain és barátain kívül ismerőseinek és tisztelőinek hatalmas tábora kísérte utolsó útjára.

A magyar képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház mai ülésén a kultuszárca költségvetését tárgyalták, mellyel kapcsolatban Klebelsberg kultuszminiszter nagyobb beszédet mondott. Klebelsberg beszédében Kossuthra és Széchenyre hivatkozott, akik a magyarságra a kulturfölényért való harc kötelességét hagyták. A miniszter rámutatott arra, hogy Romániában, Jugoszláviában és Csehszlovákiában kiváló kulturpolitikuskok természetesen dolgoznak azon, hogy behozzák a távolságot, amellyel a magyarság az utódállamok népei előtt áll. Négy gépkocsi: a magyar, román, jugoszláv és cseh rohan a kultuszárca útján s ha az előhaladó magyart az utódállamok népei elhagyják, azért ő nem vállalhatja a felelősséget. Kulturpolitikai feyverleteteken, mint az ország kultuszminisztere, nem vállalkozhatik. Hangsúlyozza, hogy a kultuszárca köré eső intézmények Magyarországra 8 millió lakosságának majdnem egyharmadát fogadják be ter

melkbe, amivel szemben senkisémmondhatja, hogy a kultuszárca sokat igényelne, hiszen a beruházási összegekből a földművelésügyi tárca dotációjának felét, a kereskedelmi tárcanak egynegyedét kapja. Tulköltekezésről tehát nem lehet beszélni. Ahol itakarékoskodni lehetett, ott a takarékoskodás megtörtént. Hangsúlyozza a miniszter, hogy minisztersége hat éve alatt tárcaájának oktató és ápoló személynzete kétezer fővel, adminisztrációs személyzete pedig felére apadt. Ami a jövő programját illeti, a néptanítói létszámot kétezerre fogják szaporítani továbbá meg fogják valósítani a nyolc osztályos népiskolát, amelybe a rádiót és a gramofont is bevezetik. Az iskolákban a testnevelésre különös súlyt fognak helyezni. Ezután az egyetemi autonómia, a numerusz kluuzusz kérdéseivel foglalkozott Klebelsberg, majd a művészeti iskolák és az állami színházak helyzetével foglalkozott. Az angol kormány a nagyhatalmak jogszárait vizsgálhatja felül Kellog háborúellenes szerződés-javaslatát. Londonból jelentik: Hir szerint az angol kormány Amerika, Olaszország, Németország és Japán elé javaslatot terjesztett, hogy a fentnevezett hatalmak és Franciaország kölcsönösen küldjenek ki jogászokat, akiknek az lesz a feladatuk, hogy vizsgálják meg, miszerint a többoldalú háborúellenes szerződés szempontjából milyen jogi kihatásokkal járának Kellog és Briand javaslatai.

* Figyelemztetés. T. feleink szíves tudomására hozzuk, hogy Weisz Márton (Kodori) ur. deji lakossal való ügynöki összeköttetésünk megszűnt, minélfogva társaságunk részére díjbehajtást nem végezhet s biztosításokat nem közvetíthet.

"Nationala" Biztosító Társaság. — Egy bárzongorista, megdöntötte a zongorázás világrekordját. Londomból jelentik: Mac Bride manchesteri bárzongorista új világrekordot állított fel a zongorázásban. Mac Bride kedden este hét óra óta szüntelenül zongorázik és ma délben hatvanöt óras állandó zongorázással megdöntötte az eddigi világrekordot. Délután hat órakor Mac Bride még mindig zongorázott.

Konstantinápolyban is földrengés volt. Konstantinápolyból jelentik: Tegnap hajnalban több erős lökés rázkódattatta meg a város és környékének taltaját. A földrengés centruma ezáltal Kisázsiaiban volt, de a több másodpercig tartott rengések Konstantinápolyban is meglehetősen károkat okoztak. Külföldön sokat szenvedett a volt török fővárosához csatolt Tavavola városrészes Perában is elég érzékeny károkat okozott a lakosságnak a talaj megröndülése. Több ház összeomlásáról és számos sebesültsérről érkeztek eddig jelentések. Perában csaknem az összes épületek falai megrepedeztek. Kisázsiaiból a földrengés lefolyásáról közelebbi részletek hiányzanak.

Briand állapota erősen javult. Párisból jelentik: Briand külügyminiszter állapota teljesen javulóban van. A nagybtér francia államférfi állapota tegnap már annyira jóra fordult, hogy orvosi szükségtelemek nyilvánították orvosi jelentések további kiadását.

Az alkoholkérdést fogja tárgyalni a Népszövetség júniusi ülészaka. Genfből jelentik: A Népszövetség ülészakaián tárgysorozatán mintegy 20 programpon fog szerepelni. Ezek közül egy látszik egyelőre csak a kevésbé érdekeseket hozták nyilvánosságra. Ki adott jelentés szerint a tárgysorozaton fog szerepelni a Népszövetség hatalmas székházának megvalósítása és nem zetközi szabályozása az alkoholkérdésnek és alkoholvezedelemnek, amely ügyben Lengyelország részletes elahorátumot terjesztett a nemzetközi areopágon.

A szentgotthárdi fegyverszállítmány ügyét vizsgáló bizottság ülése. Hágából jelentik: A szentgotthárdi fegyverszállítmány ügyet vizsgáló háromtagu bizottság tegnap ülést tartott. A bizottság elé meghívott gépfegyverszakértők megtették jelentéseiket a helyszínen látottakról és az ezek kérdésben tájékoztatták a bizottságot. A délutáni órákban még mindig együttlevő bizottság a vasutas- és szállítmányozási szakértők szakvéleményeif hallgatta meg.

Nem oszlatják fel a marosvásárhelyi tanácsot. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Csütörtök délután a marosvásárhelyi prefekturára távirat érkezett, amely jelezte Tomescu belügyminiszteri vezérfelügyelő Marosvásárhelyre való érkezését. Ez a távirat nagy feltűnést keltett, ugyanis köztudomású, hogy Tomescu vezérfelügyelő a városi tanácsok ellen elrendelt vizsgálatokat intézi, így Marosvásárhelyen azt hitték, hogy oda szintén ilyen küldetésben jön. Azonban péntek délután Tomescu vezérfelügyelő megérkezése után, az Uj Kelet munkatársát úgy informálták, hogy Tomescu nem a városi tanács felosztatásáért jött, hanem a kormány által bevaslasztott közigazgatási kerületet foglalja el. Ugyanis a kormány az új közigazgatási körzethek élére Hodor Victort nevezte ki, aki azonban ezt a tisztséget más elfoglaltságára való tekintettel visszautasította, így Tomescu belügyi vezérfelügyelő foglalja el ezt a kerületet, aki a mai nap folyamán Kolozsvárra érkezik.

Szépség, fiatallág titka az arcból heves apotása. — Ez pedig csakis. Kizárólagosan a világhírű „Mária szeplő-crém" —met érhető el. Száraz és zsíros arcra a 35 le. Puder 30 és 35. Szappan 10 le. Postán is megrendelhető. KÖTELEL portómentes széküidés. Mindenütt kapható. Pólerakat Császár - jogyszerár. Te. - Mures

Hirdessen az Uj Keletben

Szomb... — Megd... dokkját. re részre gérészet tetett, me nyertek b valószínűl szállítják méretei o Szeuei-csa dokknak d dletése részt haj és javítás — Orve cell fogor Viteazul (Babospaló Ismé men pilótá Bremen p délután is Junkers-m Tegnap es Metropolit volt. A né pön indul amelynek — A tö delte Taar nők szaba sen beszar a mócsi a kasztársól. Taar Káro ják. Az ad helyvezési ta a törvé vádolt sz döntött. Az zst jelent l ábrahelyez börtönben nácsának — A dél re hatoltak japán és ki tént össze helyzetet té lyólag a ja besültet ve kínai csapa ötek. A k herre rug. A japán területől nagyob el Csiaangf — Ismé lepíeztek le lomason L ausztriai V szociáldem fiak titkos tek le. A fu dászfegyve ot a sok lá hüvelyes le A szállitma megindult a nan és hov A hatóságó lefoglalták. — Ma, v józási mun lentik: A R törése má vehető, me riált. A sztr ezer ember hollandiai p kiélesedett. békeltető t tok és a nu itt eredmén — Megh ti pétervári lentik: Pou mazott ném kön kereszt Némtorsz nál, tegnap meghalt. P lyán működ lomációhoz. 1907-ben S té nevezték háboru kitő idős diplom Bpikus alak

felcink szives
ogy Weisz M...
lakossal való
nik megszűnt,
k részére díjbe
s biztosításokat

zitosító Társaság
a megdöntötte a
dját. Londonból
mehesleri bárzon-
állított fel a zon-
kedden este hét
orázak és ma dél-
dő zongorázással
világokordot.
Bride még min-

is földrengés
ol jelentik: Teg
s lókés rázköd-
környékének ta-
ntruma ezután
több másodper-
Konstantinápoly-
kat okoztak. Kü
ett a volt török
avola városrészt
zékeny károkat a
talaj megrögzö-
zeomlásáról és
keztek eddig je-
nem az összes
edeztek. Kis-
defolyásáról kö-
szának.

ösen javult. Fő-
külügyminisz-
vulóban van. A
nőférfi állapota
ra fordult, hogy
ek nyilvánított-
további kiadását
fogja tárgyalni
ülésszaka. Genf
vetség üléssza-
mintegy 20 pro-
i. Ezek közül
sak a kevésbé
lvánosságára. Ki
tárgysorozaton
övetség hatal-
előlétsége és nem
z alkoholkérdés
lennek, amely
résztletes elabo-
emzetközi areo-

fegyverszállít-
zottság ülése,
szentgotthárdi
et vizsgáló há-
p ülést tartotti.
tt gépfegyver-
elentéseiket a
és szakkérdé-
bizottságot. A
mindig együtt-
és szállítma-
akvéleményeit

marosvásár-
sárhelyi tudó-
délután a ma-
ra távirat ér-
mescu belügy-
ló Marosvá-
Ez a távirat
yanis köztudó
ezérfelügyelő-
rendelt vizs-
osvásárhelyen
tén ilyen kül-
pénék délbén
megérkezése
társát úgy in-
u nem a vá-
rt jött, hanem
ztott közigaz-
el. Ugyanis a
atási körzetek
ezte ki, aki
más elfoglalt-
viszontasítót
vezérőfőjeve-
letet, aki a
várra érkezik

Keletben

SPORT

Vasárnap:
Románia-Jugoszlávia,
Ausztria-Magyarország

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Uj Kelet tud.) Amig a román válogatott csapat Belgrádban vivja nehéz erőpróbatát a jugoszlávokkal, addig az országban meglehetősen sivár a vasárnapi program. Orvendetes kivétel képez Kolozsvár, ahol holnap két rendkívül érdekes és a bajnoki lista kialakulása szempontjából igen fontos mérkőzés kerül elődöntésre.

A CFR pályán délután öt órai kezdettel Muresan bíraskodása mellett a

Haggibbor és az RMS

csapatai vivják bajnoki mérközésüket. A mérkőzés jelentőségét az emeli, hogy az eredmény az utolsó hely kialakulására döntő fontosságú lesz. A Haggibbor csapata mint ismeretes, a balszerencsés őszi szezon után az Academia feloszlása miatt a bajnoki lista utolsó helyén végzett. A csapat azóta nagy javuláson ment keresztül, több ponton felrészítve ugyisültus mint játékkedv tekintetében az őszi teljesítménynél sokkal értékesőbbet produkált és hibeit újra szép reményekre jogosította fel. Az utolsó előtti helyen jelenleg az RMS csapata áll, amely a Haggibbor négy pontjával szemben öt ponttal rendelkezik. Ha a Haggibbor csapata ezen a mérkőzésen győzni tud, akkor tehát végre elkerül az utolsó helyről. Az RMS mai formájában is kemény ellenfél és éppen ezért reméljük, hogy a Haggibbor csapatának minden egyes tagja átérzi a mérkőzés rendkívüli fontosságát és tehetségének, munkabírásának maximumát használva fel a cél érdekében, biztosítja a zsidó csapat számára a győzelmet.

Ugyancsak a CFR pályára van kitűzve délután három órára a KAC-CFR mérkőzés is. Ez a meccs azonban aligha kerül lejátszásra, mert a CFR vezetősége meg mindig kitar az elhatározása mellett, hogy bajnoki mérkőzésekre többé nem járhatja csapatát.

Universitatea-KMSC

mérkőzés kerül elődöntésre. A két jóképességű csapat találkozása szintén érdekes küzdelmet hozhat. A formák kiegyenlítettnek látszanak, mert bár a papírforma az Universitatea győzelme mellett szól, nem szabad figyelmen kívül hagyunk azt a körülményt, hogy az egyetemi csapat nem rendelkezik még a szükséges meccstréninggel és ez könnyen meg lehetételeknek lehet az okozója. Bár a KMSC az elmúlt vasárnapon nem elégtette ki teljes mértékben híveit, mégis reméli, hogy erős küzdelem után pontmegosztásra kerülhet a sor. A mérkőzést Dordea vezeti.

Románia-Jugoszlávia

Biró: Iváncsics (Budapest). A mérkőzés már eddig két meglepetéssel szolgált. Az első a hadügyminiszter ismert rendelete volt, amely megtiltotta a katonajátékosoknak az ország elhagyását — a másik meglepetés pedig a román válogatott csapat összeállítása, amely valóban frappáns hatású. Ezek után már csak az a meglepetés következhetik, hogy **győzni fogunk**. — Vasárnap ugyanis Belgrádban a következő tizenegy képviseli Romániát:

Czinezér (UDR) — Talián (Banat). Rech (UDR) — Steiner I. (Kinizsi) — Vogel (Kinizsi), vagy Berkssy (AC Jiul), Ciolac (Banat), Raab (TAC), Sepi (Kinizsi), Wetzer (Kinizsi), Poszák (TAC), Kiliánovits (AC Jiul). Vogel játéka betegsége miatt állítólag kétségbees, ezért kerülhet előtérbe Berkossy neve. Ha tényleg ez a csapat fogja képviselni Romániát, akkor máris megállapíthatjuk róla, hogy Morár Teofil dr. nemzeti kapitány a válogatott csapat főbő problémáját megjelölészerűen oldotta meg. A Seiner II.—Hoksáry hátvéd pár jelenleg nagyon bizonytalan formában

van és felrészítésük még a hadügyminiszteri rendelet nélkül is joggal aktuális lehetett volna. Alig hinnők azonban, hogy a szövetségi kapitány Talián és Rech beállításával a legjobb megoldást találta volna el. Talián a tomesvári Banatul játékos, sok erővel, de kevés technikával rendelkezik és nagyjában ugyanez állhat Rech Belánál is, aki ресісаі szereplését megelőzően a Kinizsiben, majd pedig a Slařinescu féle atakulatban futballozott. A fedezetsor alig érezheti meg Teszler kiválását, míg a csapatársorban Tänzer tényleg pótolhatatlan. Helyettese Raab szintén talentumos fiatal játékos, azonban neki is éppen az lesz a hibája, ami a két hátvédnek: jelenlegi rutinja még nem elegendő ilyen mérkőzésekre.

Jugoszlávia mintegy futballsportja fejlődésének dokumentálására két részre osztotta csapatát. A keményebb díó: Spalato és Belgrad játékosaiól összeállított tizenegy ellenünk szerepel, míg a másik Bécsben Ausztria másik garnitúrája ellen szerepel. Az ellenünk szereplő csapat a következők:

Sifilis—Jokovics, Spasojovics—Arsenjevics, Gyorgyevics—Marjanovics, Beck, Sotirovics, Dragicevics, Magdanovits.

A babonaárak emelkedése miatt drágult meg Kolozsváron 50 banival a kenyér. Mai számunkban téves információk alapján azt írtuk, hogy a kenyérárakat a jégeső pusztításainak hatása alatt emelték a pékek. Meg kell állapítanunk, hogy a kilónkénti 50 banis emelést még szombaton határozták el, még pedig a gabonaáraknak az utóbbi időben való katasztrófális emelkedése miatt. Egyébként igaz az is, hogy Kolozsváron még a felemelt árak mellett is olcsóbb a kenyér, mint a leg több erdélyi városokban.

Vasárnap, május 6-án

Nagy István

képkiallítása

a vármegyeház termében, amely alkalommal a művész legkivalóbb alkotásait kerü nek kiállításra

Az Opel-gyár rakétarepülőgépén három óra alatt át lehet repülni Európából Amerikába. Kasszából jelentik: Az egész világsajtót bejárta már azoknak a szenzációs kísérleteknek a híre, amelyeket az Opel-művek konstruktörjei a legújabb típusú rakéta-autókkal folytattak. A nagyszerű eredmények következtében Opel Frigyes a gyár egyik vezetője megállapodott Raab pilótával, aki vállalkozott arra, hogy felszáll egy olyan repülőgépen, amelyet a régi motor helyett, egy Rüsselheimben kipróbált, Vallier-Sanders rakéta-rendszerén alapuló hajtómű hajt. E rendszer szerint a gépet nem lövik ki, hanem a rakétamű rá van szerelve az aeroplánra. A repülőgép kezdő sebessége 50—60 km., amely hamarosan 400 kilométerre fokozódik. Az európa —amerikai oceanút egy ilyen rakéta-hajtóművel felszerelt repülőgépen mind össze három-négy órába kerülne.

A Szamos első halottja. Szatmár-ról jelenti udósíonk: Megrendítő szerencsétlenség tartja izgalomban Szatmár lakosságát Kerekes Zoltán huszéves fiatalember több társával május 1-én halászni ment a Szamoshoz. A fiatalember, aki szervi szívbanban szenvedett, külön vált társaitól és úgy horgászott. Mire beestelődött, társai kesni kezdték, de csak kabátját és mel lényét találták meg a folyó partján, meg a horgát, amely a vízben uszott. Minden valószínűség szerint halászás közben elővette régi szívbját és belezuhant a négy méter mély vízbe, ahol megfulladt. A rendőrség nagy apparátussal keresi a holttestet, amelyet azonban ez ideig még nem sikerült megtalálni.

Pünkösdi mosóáru-vásárunkat

a legdivatosabb nyári ujdonságainkból, le szállított, szenzációsan olcsó áron rendezzük meg!

- Lej Francia mosó creppek minden színben . 29.—
- Fehér és színes fehérnemű batisztok . 29.—
- Fehér csikos függönykelme . . . . . 38.—
- Mintás mosó ruhabatisztok . . . . 38.—
- Bordűrös és mintás mosódelénujdonságok . . . . . 48.—
- Egyszínű franchek női fehérneműre . . . 49.—
- Garantált mosó divatmintás mouslinek . 59.—
- Legdivatosabb mosómarecén ujdonságok . 59.—
- Ripsz ruhavásznak minden színben . 69.—
- Egyszínű rayécsikos férfi ing ujdonság . 75.—
- Fehérnemű selyem le szállított ára . . 130.—
- Divat rayé-puplin ruhákra 100cm. széles 155.—

Harisnyaáraink

feltűnést keltettek jó minőségikkel és olcsóságukkal! E héten tovább tart az olcsó előrusítás!

- Lej Női strapaharisnya . . . 27.—
- Női meliért sportharisnya . 29.—
- Női prima flórharisnya . . 54.—
- Női egész finom flórhaharisnya . . . . . 87.—
- Női prima fátyolharisnya . 91.—
- Női egész finom fátyolharisnya . . . . . 119.—
- Női hibátlan selyemharisnya . 76.—
- Férfi strapazockni . . . . 15.—
- Férfi meliért sportzockni . . 21.—
- Férfi prima flórzockni . . . 40.—
- Férfi divatmintás férfizockni . 67.—

Heller-Molnár

női divatnagyrúháza Cluj — Kolozsvár, Cal Reg. Ferdinánd 15

Florida

Dreher sörkert e hó 5-én nyilik meg

a 83. gy. ezred hangversenyével, Str. Saguna 13. (volt Bartha M.-u.)

Tulajdonos Ciociu János

A macedón komitè egyik parancsnokát meggyilkoltatta a másik vezér. Belgrádból jelentik: A „Politica” egy értesült Szófiából, hogy ismeretlen tetesek meggyilkolták a macedón komitè vezérét, Vancev Mihailovot. A gyilkosságot állítólag a komitè másik vezetőnek, Trotogeronak egyenes parancsára hajtották végre, mert féltékenykedett hatalmára Vancev-vel szemben.

Művész

perzsaszőnyeg
szüvét gobelin, koronai függöny, külföldi fonalak, szőnyekek legelőn, őseob beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Bn. Ciorogariu (Uri-u.) 14.

Max Nordau dr. Kohnja Temesváron. Tudósítónk jelenti: A temesvári Barissziák minden dicsőretet megérdemlő zsidó kulturmunkát végeztek akkor, amikor előadássorozatuk befejeztével Max Nordau dr. Kohnjának előadásával bucsúztak el néhány hónapra Temesvár zsidó nyilvánosságától. Hatalmas közönség osztatlan természetű kísérte végig Max Nordau e mes termivének előadását, amelynek minden sorában a múlt század zsidójának tragikus szociális és lelki eltévelyedése él. A műkedvelői nivót messze túlhaladó készséggel játszotta a darab főszerepét Bergmann Pál, míg Kohn Miksa az öreg Moser szerepében reprezentálta a keresztényi lett, de fáját követni nem tudó zsidó intellektuelt. Singer Lilly a keveredett véri lány

Schuster Emil

sportszaküzlet
Cluj, Piata Unirii

- Dunlop tennislabdák 1928. tét. 1060
- Siazengers 1928. tét. 1060
- Hammer tenniserakettek 720-2510
- Davis 2300-3400
- Darsonval 2600-3000
- Spalding, Mass. Staub, Soehnlein, Tummér rakettek nagy választékon.
- Tennisközépkátók, angol, lei 1950, 2400
- Rakettprés drb. — lei 120
- Gyermekkoscsik, játékok, utazási cikkek, kerti ernyők legelőcsőbb árakon. Kerjen árajánatot.

Zongorát Sternberg

bizalommal a világhírű

részletre is.
Költözés miatt leszállított árak.

DREHER-HAGGENMACHER

tavaszi **SÖR** különlegességgel
Forgalomba kerültek

szerepében temperamentusan kreálta meg azt, amit a szereppel mondani akart. Gáspár püspöke Chat telosz Lajos zsidója, Klein Miklós rektora, Klein Endre testőrhadnagya és a többi szereplők alakításai valamennyien méltóan illeszkedtek be a fiatal és ambiciózus műkedvelőgárda teljesítményébe, melynek kitünő megrendezése Bakos László rátermettséggel dicséri.

Bármilyen

viszketegséget
és bőmrörés bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet Dr. Biró-féle

Antrasol pasta
Teljesen ártalmatlan. Ne fejtse ki a másikat
1 tégely ára 60 lej
Postán 3 tégelyt 180 lejért küldünk kéremmentve. Főraktár: Dr. Biró György zserár Cluj (Kolozsvár)

Közgazdaság

Erős árverseny és minimális kereslet deprimálja a belföldi vaspiacot

Új eladási feltételeket állapított meg a Socomet

(Cluj-Kolozsvár, május 4. Az Új Kelet tudósítójától.) A belföldi vaspiacot még mindig nem követeztett be a várt javulás és a kereslet most is igen csekély. Ennek főokát abban látják, hogy nálunk az utóbbi években az építkezési szezon a pénzühiány miatt a termés utánra toldott el tavaszról. Az utóbbi hetekben előfordult fizetésektelelenség is nyomasztólág hatnak, valamint a vasipar égisze alatt megalakult nagykereskedői szervezet üzletpolitikája.

Érdeklét körökben élénken kommentálják a nagykereskedelmi szervezet azon különös intézkedését, hogy osztályokba sorozta a közpékereskedőket. Az első osztályba sorozták a brassói Kammer és Jekelius, a Szatmári Vasimport Rt., a brassói Thomas, Scheeser et Goltz és a kolozsvári Barzel céget, míg a nagysz-

beni Jickell Károly Fiai, valamint a temesvári Forgács Mátyás és a Thellmann Vilmos cégeket a második osztályba sorozták. A piacon egyébként erős az árverseny a detaileladásoknál, ugyszintán a gyárak is konkurálnak egymással sodronyfonatokban és sodronyszövetekben, ami az árak lemorzsolódására vezetett.

Egyébként a vaspiacot új eladási feltételeket léptetett életbe a Socomet. A kereskedőkhöz intézett körlevél értelmében az eddigi száznapos hitelek helyett, amelyek után 3 százalékos kamat volt fizetendő, a Socomet bevezette a 90 napos kamatmentes áruhitelket és 30 napos fizetésnél 3 százalékos kasszaskontót ad. A árakat ezentul ab gyár számlázzák és nem ah rendelletési hely szerint.

A tavalyi maximális árak maradtak érvényben a fürdőhelyeken és üdülőtelepeken. Bukaresből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium rendelete értelmében az 1928 évi szezonban az egész ország területén változatlanul megmaradnak a fürdőhelyekre és üdülőtelepekre érvényes tavalyi maximális árak és tarifák. Ezzel egyidejűleg a miniszterium hatálytalanította az előző rendeletben engedélyezett árkedvezményekre vonatkozó intézkedéseket.

rendezni és Németország hozzájárulását megnyerni a kölcsön számára

Személyi változás a tordai Freco-cipőgyárnál. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Blau Leó megvált a tordai Freco-cipőgyártól és a bukaresti Santis-céghez szerződött vissza. Ezzel kapcsolatban illetékes helyről azt az információt kaptuk, hogy Blau Leó nem igazgatói minőségben volt a gyárnál, éppennyug Vas Emil sem, akinek a gyárral egvelőre még semmilyen kapcsolata nincs.

Tizenkét százalékot számíthatnak fel a nagybankok a folyószámlahitelek után. Bukaresti tudósítónk jelenti a kamatsökkenéstől akció során, mint ismeretes, a bukaresti nagybankok közölték a Banca Nationala igazgatóságával, hogy a jelenlegi helyzetben nem áll módjukban a vidéki bankok részére a kívánt 10 százalékos pénzt megadni és mivelhogy a jegybank ragaszkodott eredeti elhatározásához, a nagybankok felmondták a vidéki pénzintézetek által igénybevevett hiteleket. Ez igen kritikus helyzet elé állította az érdeklét intézeteket, amin a Banca Nationala által folyósított visszlezámlitólási hitellőbbsétek és új hitelmegnyitások nem tudtak lényegesen enyhíteni. Ez a körülmény végre is a nagybankok álláspontját juttatta diadalra és a mai napon a Banca Nationala értesítette a bukaresti nagybankokat, hogy a vidéki intézetek részére folyósítandó folyószámlahitelek után 12 százalékos kamatot és külön 2 százalékos jutalékot számíthatnak fel.

Szomb
Szin
Z
Jaz-0
Lakato
lenül ötle
zékkel fe
zását. A
mentális
a millió
operettek
ujat sze
ügyesen
tot és a
az operet
szerüsége
opereti-m
a szinpac
A dara
de a sova
vesztők
groteszk
gnei teng
szoba m
zimirné
érkezeti
(Mende
sának E
különb fé
ráttnójt,
várja, ak
fitől, And
és Silvest
követve, a
szobát. M
a 139-es
Ancarsin
Dragomár
a vendég
mást szer
bejussou
mondja, h
robban k
kezik az a
aki a szo
lom után
Dragomár
felesége, a
elől megsz
meg jobbe
igazi Dra
egy nővel,
Végül igel
nézőtéri
igazi Drag
telből, m
szálló iga
többi már
Ehhez a
Pál hatás
amely sz
muzsikató
Az elda
sikere a k
ugrott K
nagyon st
egyre fejl
Általában
donnai
erős fejlő
Értékes h
rikája mi
ben forró
is, aki po
vel, Koz
Klári egy

TÖZSDE

A piac lanyha és üzlettelen, erős kínálattal

Valutapiac 1928 május 4 (Rador)

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3145-3150	—	—	4975	3135	1103125	13696	65040	192712
Newyork	16225-163	51895	51870	254162	16280	57230	71060	3375	—
London	794-796	253212	253226	12402	795	279350	346825	16471	48731
Páris	640-645	204175	—	—	644	225250	279650	13279	39350
Milano	860-865	273350	2733	13385	858	3015	3743	17783	5287
Prága	484-485	1538	1538	—	483	169625	210575	—	26650
Budapest	2850-2855	9067	9066	—	2875	—	1212	58750	—
Belgrád	—	91325	91325	—	287	10750	125075	593950	176
Bukarest	—	322	321	1585	—	355	43975	2095	6250
Varsó	—	5820	5820	—	1850	641750	7968	37825	—
Bécs	2295-2295	7305	730250	—	2295	8055	—	47480	—
Berlin	3895-3900	12412	12410	—	3895	3695	16999	807	—

Száz lej árfolyama Zürich (uro) —, Paris 1585, Budapest 355, Bécs 43 50, Prága 2095.

Színház - Művészet

Zenebona

Jazz-operett bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

Lakatos László és Bródy István feltűnő ötletes emberek, akik kitűnő érzékekkel felismerték a közönség igényváltozását. Az emberek, akármilyen szentimentálisak legyenek, már torkig vannak a milliónyi változatban feltálat eblonoperettekkel és valami mást, valami újat szeretnének kapni. A két szerző ügyesen fogta meg ezt a tomeghangulatót és a Zenebona valóban újat jelent az operettirodalomban, ami épen az egyszerűségével hat. Bizonyos, hogy az új operett-műfaj sokáig fog diadalmaszkodni a színpadon és a közönségen egyaránt.

A darab témája nem nagyon igényes, de a sovány szűzset a szerzők a szemfenyvesztők ügyességével aknázzák ki és groteszk ötletekkel tarkítják. Egy bretagnei tengeri fürdő szállójában minden szoba megtelt és mindössze a 139-es szoba még üres, amelyet Dragomán Kazimirné névre foglalt le valaki. A későbbi érkező vendégek között van Lia Vigny (Mende Klári), aki a szálló tulajdonosának Fridolinának (Leóvey Leó) udvarol különféle férfi hiányában. Egyébként barátinőt, Marie Lerasseurt (Kiss Mányi) várja, aki meg is érkezik két üldöző férfitől, André Ancarsintól (László Bandi) és Silvestre Pergolintól (Ihász Aladár) követve, akik persze szintén nem kapnak szobát. Marie véletlenül megtudja, hogy a 139-es szoba üres és hogy meneküljön Ancarsin arroganciája elől, merészen Dragomán Kazimirnének írja be magát a vendéglönyvbé. Erről azonban tudomást szerez a kitartó Ancarsin is s hogy bejusson Mariehoz, egyszerűen bemondja, hogy ő Dragomán Kazimir. Alig robban ki az első bonyodalom, megérkezik az a Dragománné (Köszegi Margit), aki a szobát rendelte. Hosszu bonyodalom után kiderül, hogy ez sem az igazi Dragománné, hanem Fridolin elhagyott felesége, aki a tulzott temperamentuma elől megszökött férjét keresi. A helyzetet még jobban kiélezi, hogy megérkezik az igazi Dragomán párisi pezsgőgyáros is egy nővel, akit a feleségeket mutat be. Végül igen szövevényes intermezzók és nézőtéri jelenetek után betoppan az igazi Dragománné is, de kidobják a hotelből, miközben Fridolin felismeri a szálló igazgatójában elszökött férjét. A többi már magától értetődik.

Ehhez a szöveghez igazodik Abraham Pál hatásos, jól összeválogatott zenéje, amely szintén elüt az obligát operett-muzsikától.

Az előadás nagyon jó volt. Legnagyobb sikere a beteg Kolbay Ildikó helyett beugrott Kiss Mányinak volt. A játéka nagyon stílusos és kifejező volt, a hangja egyre fejlődik, amellyel kitűnően táncol. Általában fényesen kiállta a primadonnai tükreszséget. Hasonlóképen erős fejlődést mutat Köszegi Margit. Értékes humora, jól megjátszott hisztérikája mindenkinek tetszett. Kis szerepben forró sikere volt Köszegi Mányinak is, aki pompásan táncol egyes partnerével. Kozma Gyulával együtt, Mende Klári egyéniségéhez nagyon jól illt a

mai leánytípus éles karikatúrája. Sok tapsot kapott a táncaiért. László Banditól is új hangokat hallott a közönség. Ihász és Leóveynek kis szerepe és nagy sikere volt. Különösen tetszettek Leóvey aktuális Ajajaj-strofái a közönségnek, amely az egész estét kitűnő hangulatban töltötte el.

SUBLIME
LOTION DE BOTOT

Petroleum-mentes **HAJSZESZ** azonnal megszünteti a hajhullást

Kapható: a gyógyszerárakban, drogáriák- és illatszertárakban
Vezérképviselő: B. LAX, Bucuresti, Str. Batistei 14.

A rendezés is igyekezett új színeket hozni a színpadra és meglehetősen ötletes volt. Ki kell emelnünk a zenekar pompás összejátékát, amely talán a legszemléltetőbb aláfestését adta meg az egész előadásnak.

Persze, zsufolt ház volt. (d. e.)

Magyar Színház műsora
Szombat délután fél 4 órakor: Cigánybáró. (Utolsó ifjúsági előadás, nagyon olesó helyárrakkal. Lévy Ilonka fellépésével. Bevezető előadást tart: Kende János. Sorozatszám 340.)

Szombat este fél 9-kor: Zenebona: B) bérlet. Sorozatszám: 341.

Vasárnap 5-kor: Mesék az írógépről. (Mozi-helyárak: 50, 40, 30, 20, 10 lej egy-egy jegy. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihással. Ssz. 342.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Zenebona. Sorozatszám: 343. C) bérlet.

Hétfőn: Aranyhattyu. 50, 40, 30, 20, 10 lejes helyárrakkal! (Kolbay Ildikóval, Mendével, Lászlóval, Ihással. Sorozatszám 344.)

Corso filmszínház műsora
Szombat 5, 7, 9-kor: Ramper. Az ember-állat. Paul Wegener legnagyobb alakítása, a sarkvidék borzalmából.

Az Edison filmszínház műsora
Szombat Premier. 5, 7, 9 órakor. A Sors mostohái. (Revü királynő). Coleen Moore-val.

Nyíltér

Tekintetes **BINDIGER ABRAHÁM** urnak
Fonciera biztosító főügynökség

Indítva érezzük magunkat arra, hogy Önnek köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki azért a lelkiismeretes és ügybuzgó eljárásáért, mellyel lehetővé tette, hogy a „FONCIERA” cluji általános biztosító részvénytársaságnál levő 8599. számú biztosításunkkal kapcsolatos betérés-kárunk ne vezetett intézet által mindjárt a betérés utáni napon liquidáltot és a liquidált kárösszeg a szükséges iratink bemutatása után 3 napra hiánytalanul ki is fizettetett.

Amidőn Önnek ezen önzetlen és lelkiismeretes buzgalmaért újból köszönetet mondunk vagyunk

teljes tisztelettel:
Fülöp Testvérek
Textilnagyáruház
Dej.

Különlegesen berendezett képeretező, aranyozó

műhely Öváj, kerek és Biondei keretek minden méretben. Somlyai Mihály Cluj, Str. es. útv. 162. Júlio Máriu 7.

Asszonyom!
Gondolt-e arra, hogy mi a betegségek kútforrása? Nem, mert elleneseiben mindenképpen legfontosabbnak tartaná

Ágy tollát
melyen életének legalább 1/2 részét eltölti, fertőtlenítés gőzölés molytalanítás felülésés és portalanítás végett a teljesen új rendszerű gépekkel felszerelt

Toll-megmunkáló gyárnak
Str. Jasilo (Nagyszamos-u.) 14 átadni.
A megmunkálásnál bárki jelen lehet. Néhány óra alatt a munkát elvégzzük.

Üzlet-helyiség

két nagy kirakattal, a piac legforgalmasabb helyén nagy kiadó. Engrosüzlet-raktárhelyiséggel. Engrosüzlet-raktárban. József Emil cipőraktárban. Tg-Murea.

Telefon 4-93.

Írógépek

új és használt állapotban. Ugyiszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

Most jelent meg

SIPOS DOMOKOS:

Vágtat a halál

a korán elhunyt erdélyi író posthumus versei. A versek előszöveiben János írt részletes életrajzot.

Ára 70 lei

KAPHATÓ
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYADAN
CLUJ

APRÓHIRDETÉSEK

Egyezer közlésnél egyező 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhi hirdetés díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Gradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményű bubi,transz-parókkakat formáló, poschtise Hat hónapos villanyos ondolás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUZSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Egy izr. árva trileány második othont keres, kimondottan izri családánál, egy-két gyermek mellé, vagy idősebb hölgy mellé, esetleg apólonőnek. Szives feleletet e lap kiadóhivatala továbbíthet. „Arvaleány” jellegre kérek. 457

Teljesen külbejárta nagy uccai csinosan burkolt szoba kiadó fiatalembereknek vagy házaspárnak, esetleg fűrdőszobahasználattal is, május 15-re. Cim a kiadóban.

Kettő szoba, konyha, előszoba, fél szterénes kiadó, Szecenyi-ter 7. Textil-üzlet. 468

Hivatalkónő teljes ellátást keres zsidó ur családnál. — Megkereséseket kéri fizetés megjelölésével kitűni Cluj, postafiók 3. 471

Kiadó egy szép nagy szobából álló irodahelyiség. Azonnal átvehető. Nationala Biztosító Társaság, Str. Regina Maria 6. sz. alatt.

Zongorabírálat adt végzett akadémista esetleg gyakorlatossal is. Cim a kiadóban.

Egy kellemes hangu kávézó kántor állást keres lehetőleg azonnalra. Cim a kiadóban. 470

Franca levelezést vállalkozok deleltől örökben. — Ajánlatokat „Diplome” jellegre a kiadó továbbít.

Két szoba, konyha, fűrdőszoba modern lakást keresek azonnalra. Cim a kiadóban.

Primaria Municipiului Cluj
No. 8931—1928 cons.
A N U N T.
Să publică concurs pentru repararea cazarmii „Spitalului Militar” din Strada Tunarilor.
Ofertele se vor prezenta pe ziua de 31. Maiu 1928, ora 11 a. m. in sala de sedinta a Delegatiei Permanente.
Condițiile de licitație și devizele se pot primi la Serviciul Technic. Strada Brătianu No 25. etajul I. camera 8.
Licitația se va ținea conform Legei Contabilității Publice, art. 71—83.
Cluj, la 27 Aprilie 1928
Primar: ss. Dr. Mihail

Vízmentes ponyva, zsák
minden célra — etadár és két színső.
Kárpitos kellekek
Mátracok és huzatok. Afrik-Seegras. Datorszövetek, zsinórok. Spárga-gurtni. Ablak-rohottak. Kerti és piaci ernyők.

Boskovics József
Cluj, Strada Regina Maria 16.
Telefon 9-10.

1928 május 5.

á g

mális földi

Socomet

ai, valamint a te-

ás és a Thellmann

odik osztályba so-

bként erős az ár-

oknál, ugyiszintén

álnak egymással

sodronyszövetek-

szorosulására ve-

on új eladási fel-

be a Socomet. A

körlelve értelmé-

os hitelek helyett,

ékos kamat volt

vezetete a 90 na-

iteleket és 30 na-

kos kasszaskontót

ab gyár számla-

etési hely szerint,

számithatnak fel

nyórszámlahitelek

zónk jelenti a ka-

során, mint is-

nagybankok kö-

nala igazgatósá-

helyzetben nem

ki bankok részé-

ékos pénzt meg-

egybank ragasz-

ározasához, a

k a vidéki pénz-

evett hiteleket.

zet elé állította

t, amin a Banca

ott visszleszáml

új hitelmegnyit

regesen enyhíte-

gre is a nagy-

tatta diadalra és

Nationala értes-

bankokat, hogy

ére folyóstanó

n 12 százalékos

százalékos jutalé-

Newyork
192712
48731
39350
526-7
24650
176
6250

095.

Üzletkibővítés! Mártonffy Testvérek & Co Üzletkibővítés!

szűcs cég, Cluj, P. Unirii 20 szám alatti üzletét világvárosi nivóju női szövetkabát osztálylyal kibővítette. A legutolsó párisi és bécsi modellek megérkeztek. Szóld árak mellett állunk a T. közönség rendelkezésére.

Kérjük modelljeinket megtekinteni

Daniel Cattelaní bosszuja

Irta: Luigi Pirandello

A barátomnak, Daniel Cattelaninak, aki egyébként pompás emberpéldány, szép gondör hajjal és nagy orral, csunya tulajdonsága van. Minden alkalommal tele szájjal nevet, olyan fölháborítón, hogy az ember legszívesebben arcát ütné.

Annál is inkább, mert mindent, amit az ember mond neki, ellenkezés nélkül szokta helybe hagyni. Bologat a fejével és minden alkalommal ezt a két hirtelen szót hallja az ember tőle:

—No persze, persze...

Soha nem fog fölháborodni, ha valakinek a véleménye, vagy javaslata, vagy ítélete nem ugyanaz, mint az övé.

És minden körülmények között nevetni fog.

Mert ha akaratlanul valaki meglepi őt az ő távoli külön világában, amely annyira különbözik a másétól, bizonyára az a szimpla meggyőződése, hogy isteneni, ennek így kell lennie.

Semmi különösebb dolog nem történhetik a barátommal.

Számtalan bizonyíték van arra, hogy Daniel Cattelanin jóindulatúan és önkényesen akar hozzáidomulni a világhoz. Bizonyára bizalmatlanság lenne kételkedni barátomnak ebben a teljesen kialakult világfelfogásában.

Hogy senkit ne bosszantson vele, hogy senkinek utjában ne legyen, egyszerűen letette zsidó vezetéknevét. Lévinek hívták és ha megtartja ezt a nevet, akkor nyilvánvalóan mindenkinek elmondja származását és fajtáját s hány ember van, aki ezt nem veszi a legszívesebben. Ezért hát a barátom egyszerűen változtatott a dolgon és Cattelaninak nevezte el magát.

Aztán Cattelanin egy lépéssel tovább ment.

Összeházasodott egy nagyon szigorúan katolikus családdal, vegyes házasságot kötött, vagyis olyant, amelynek értelmében, nemre való tekintet nélkül, minden gyermek felvette anyja vallását, ami azt jelentette, hogy Cattelanin vallása a családja révén visszavonhatatlannal elveszett.

Vannak hírek, hogy Cattelanin barátomnak bosszantó kacagása összefügg ezzel a vegyes házassággal.

Meg kell azonban hagyni, hogy ennek nem annyira az asszony az oka, hiszen derék jóra való nő, aki nagy jóindulattal tanusit írta, hanem apósa, Pietro Ambrini, unokafivére az elhalozott Ambrini kardinalisnak. Olyan ember, aki módfelett szigorúan veszi a vallás elvét.

Hogy történt mégis — fogjátok kérdezni — hogy Daniel Cattelanin mégis olyan családba házasodhatott, amely ilyen hatalmas apóst biztosított számára?

Ebből nyilván az derül ki, hogy a barátom nem vette könnyű oldaláról a vegyes házasságot. Ki tudja, talán abban a hitben és meggyőződésben házasodott, hogy ezzel is behozza, miszerint zsidó származását szerencsétlen véletlennek tartja.

Emiatt a házasság miatt különben keserülhettek volna. Azonban most is bebizonyosodott a régi igazság. Minél többet harcol az ember az életben, annál biztosabban ül a bogáncsok között.

Hízen valószínűleg Cattelanin barátomnak nem is sikerült volna a házasság, ha ebben a tekintetben nem sejtett volna neki a fiatal Millino Ambrini Ez az ur fivére volt a feleségének, aki

később érhető okokból, amikről azonban jobb hallgatni, Amerikába menekült.

Az após, aki csak kényszeredetten adta beleegyezését a házasságba, mulhatatlan föltételként kötötte ki, hogy leánya egy arasznyit nem térhet el szent hitétől, a vallás minden előírását szigorúan megtartja és egyetlen templomi ájtatosságot nem mulaszt el. Kötötte továbbá azt is, hogy felügyeint fog nemcsak a fiatal Cattelaninét valóságára, hanem születendő gyermekeinek hitelére fölött is.

És ma — kilenc év múlva — Pietro Ambrini ur még mindig nincs megelégedve Dacára hideg szívének, halott-hoz hasonló külsejének, dacára, hogy ugyanazokat az öltönyöket hordja évről évre, annak ellenére, hogy állandóan puderozza magát, mégis fintorokat vág, valahányszor szó esik vejről.

En mindezeket onnan tudom, mert erről már gyakran beszélgettem.

Daniel Cattelanin ugyanis nem azért nevet tele szájjal, mert komikusnak tartja, hogy gögös apósa nyakasan még mindig a vallás ellenfelét látja benne, hanem egy felfedezés miatt, ami nemrég történt a családban.

Mert voltaképpen hogy is történhetett a mi időkben, hogy olyan ember, mint amilyen Daniel Cattelanin aki soha semmiféle vallást nem respektált, aki egyképpen respektálja az embert akár kínai, akár hindu, akár luteránus, akár mohamedán, hogy egy ilyen ember a vallásüldözés tárgyja lehessen.

A dolog mégis így áll. Nem lehet tagadni, hogy após üldözt. Bármennyire nevetségesnek is lássék, az ő házában valóságos vallásüldözés tombol. Mit törődik kedves apósa azzal, hogy a harc teljesen egyoldalú, hogy egy védtelen, szegény ördög felé irányul ez a háboruság olyan ember felé, aki azzal a jószándékkal jött hozzá, hogy megadja magát? Hajthatatlan és egészen telhetetlen az ő merevségében és napról-napra megismétli a rendszeres vallásüldözést házában.

El fogunk tekinteni annak a jellemzésétől, hogy Cattelaninban a harag ismét felélesztí a zsidót, jellehet, még maga előtt is tagadni igyekszik ezt. Igen, erről most nem fogunk beszélni. Azonban meg kell mondanom itt a nagy nyilvánosság előtt Cattelanin barátomnak hogy kis tekintélye emberfarsal szemében családja túlzott valóságossága miatt egyre süllyed. És meg mondom neki azt is, hogy apósa nem azért követeli ezt a valóságosságot, mintha a valóságban vallásos lenne, hanem mert vejt bosszantani és nyilván ok nélkül sérteni akarja. Sőt. Szegény, agyonnyagagott gyermekei va lahogy sejtien kezdik, hogy nagvapjuk kintzásait azért kell elviselniük, mert apjuk a világon van. Nem tudják, mit követett el, de biztosak afelől, hogy ő minden bajnak az oka. Világos, hogy azért kell napról-napra a szentek hez imádkozniuk, mert apjuk valamikor valami igazságtalanságot követett el a jóisten ellen. Innen van, hogy az apó gyermekek mindig visszaneznek rá, mielőtt nagypapa a templomba cipeli őket és megilletődötten és szemrehányón tekintenek reá.

Barátom, Daniel Cattelanin, átkokban törne ki, ha... ehelyett inkább nem vetné vissza gondörhaju fejét nagy orrával és nem nevetne, mint mindig.

teli szájjal.

De hiszen barátom már még lehetne győződve róla, hogy alapjában véve céltalan gyávaaságot követett el akkor, amikor apái vallásának hátat fordított és amikor gyermekeiben megtagadta kiváló származását. A nagy zsidó népet az „am olamot” — mint a rabbi mondja — hagyta cserben. Ha egy kis önértzet lenne benne, nemcsak zsidó önértzet, hanem emberi önértzet, akkor elvégre mégis csak meg kellett volna ragadnia gallériánál apósát, ezt a buta fickót és ki kellett volna nyitnia szemét. Hogy végre belássa, hogy nem tekintheti vejtét „istengyilkosnak” azért mert a keresztények immár őt eszterdejé a kétezer évvel azelőtt keresztre feszített istenember nevében egymást mérszárólják. Olyan háboruban, amely páriát ritkítja az egész történelemben

(Vége következik.)

Világhírű nyaralók és üdülők

Pensiók, internatusok, leány- és fiúotthonok.

Havi ellátási díj tanulóknak 150 P, felnőtteknek 160 P, mely hetenkinti változtatással négy nyaralóhelyre érvényes. Ezer személy referenciája.

Kérjen prospektust (válaszbélyeg)

Pestalozzi Internátus Iroda

Fédération Internationale des Pensionnats Européens Budapest V., Alkotmány-u. 4. I. Telef.: Teréz 242-36. Telef.: Teréz 242-36

Nyaraló és üdülőtelepek:

Magyarországon: Budapest, Siófok, Balatonszöd. Svájcban: Genf, Lausanne, Neuchatel, Luzern, Montreux, Zürich, Lugano. St. Moritz. Franciaországban: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix les Bains, Grenoble, Evian (genfi tó); a francia Rivierán: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan les Pins, Monte Carlo, Menton. Olaszországban: San Remo, Nervi, Venecia, Bordighera, Abbazia, Riccione, Roma, Nápoly, Palermo. Ausztriában: Wien, Zell am See Lunz, Innsbruck, Salzburg, Ischl. Belgiumban: Ostende, Angliában: London, Cambridge, Brighton, Folkestone. Afrikában: Algír, Tunis.

A fenti helyek helyek internátusok, fiú- és leányotthonok, pensionatusok — felnőttek részére is, nyitva egész évben át.

A fenti helyek július, augusztus és szeptember hónapban vannak nyitva. Tárassa utazási kedvezményeket (25-50%), külön díjért postai-kocsi internátusi díjak Budapestre: havi 90 P. Húlióidő 119 P.

Teszler posztó nagyáruházában

Nagy választék szövet és béléсарukban

Főpostával szemben

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk válasszák, akár orvos által előírt szemüveget — pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keret szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejüket és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégibb szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeszállított szemüveget cégügyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia szaklásszerész

Cluj, Calea Victoriei 12. szám. Alapítási év 1864

HOTEL LOUVRE

Bukarest, Str. Carol 4. Teljesen átalakítva és szépen burorozva újból

megnyilt.

Szoba 100 leitől felfelé kapható. Az igazgóság

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE SI FABRICA DE CONFECTIONI DE HARTIE

CARTEA ROMANEASCA

S. A. SUCURSALA CLUJ. CALEA DOROBANTILOR 14-16.

TIPOGRAFIA:

Execută cu deosebită îngrijire tot felul de imprimatură pentru Banca, Industrie și Comerț, precum: Hartie de Corespondență, Facturi, Plicuri, Cărți postale, Circulări, Prețuri curente, Registre, Cărți de adresă, Cărți de vizită etc. De asemenea execută tot felul de imprimatură pentru Autoritățile publice, Broșuri, Publicații de orice fel, Reviste, Ziare, etc.

LINIATURA MECANICA:

Execută cu acurateță și excitate tot felul de liniatură pentru Registre speciale de Contabilitate pentru Banca, Industri și Comerț, etc.

LEGATORIA:

Leagă tot felul de volume, Cărți, Broșuri, Planuri, pentru Bibliotecă și Particulari.

FABRICA DE CONFECTIONI DE HARTIE:

Produce: Registre p. Contabilitate, tot felul de caete pentru Scoala, Blocuri p. desen, Carnete, Plicuri, Hartii liniate, etc.

Gummi - bélyegző

és nyomtatványt csakis nálam szeresheti be olesón szénen és gyorsan

EUGEN KATZ

Cluj, Str. Regina Maria 37. — Könyvnyomda és bélyegzőgyár.

Zsidók! s é k e l a k c i ó j a ! Cionisták!

Minden zsidó váltsa meg (60 leiert) sékeljét — (a cionista) Világszervezet évi adója

Nyomatott a „Cartea Romaneasca” körforgogépén, Str. Dorobantilor 14-16.

KIADÓHIV... Str. E... SZERKESZT... Ejjeli te... ELŐFIZETÉ... Egész é... Féléve... Negyed... Egy hó... XI évfoly... 1928 m... * 5

Lehet, h... fog vonul... bet, hogy... pok új kor... nek az ors... vágtatással... szekerét abl... óta vergőd... get fog ve... és bánatnak... a máf-má... gok előtt.

Lehet... Hiszen h... nyel és vá... sz országna... hiszen az o... szerűbb po... tette fel leg... kártyáját. M... ardélyi falv... szágutakon... Zolyók partj... keznek az e... kénelmi vár... nek egy p... nek alapja... a városnak... Rendítő és f... lyat most é... Gyulafehérv... dorlás ez, a... tier az cur... me. A nemz... szerűségéről... ty orszárol...

Lehet... tenelmi dát... ország sors... het, hogy a... aki e pillan... holnap való... Lehet...

De lehet... jön... Mert az... Gyulafehérv... lődik, egy s... giájában m... falommal v... kemény ell... vagyunk és... zók az esély... országok n... a komoly... zen. Világo... parancsolja... Mi, erdél... tozunk ama... tyek most... Nem tartoz... párt és m... reteibe. Mi... nek, politik... va vannak... pinkalosság... avalkozzunk... mán politik... politikai pr... kisebbségi... nem akarja... ási. Ez a... ránsón jel... lennénk a s... iránt. Ellen... és minden... teszi, mert... ság sorsa... sunk is eldö... nem veszün...

Lehet... tenelmi dát... ország sors... het, hogy a... aki e pillan... holnap való... Lehet... De lehet... jön... Mert az... Gyulafehérv... lődik, egy s... giájában m... falommal v... kemény ell... vagyunk és... zók az esély... országok n... a komoly... zen. Világo... parancsolja... Mi, erdél... tozunk ama... tyek most... Nem tartoz... párt és m... reteibe. Mi... nek, politik... va vannak... pinkalosság... avalkozzunk... mán politik... politikai pr... kisebbségi... nem akarja... ási. Ez a... ránsón jel... lennénk a s... iránt. Ellen... és minden... teszi, mert... ság sorsa... sunk is eldö... nem veszün...